Právní úprava ochrany vod v ČR a případy porušování povinností při ochraně vod v regionu

Jan Dostál

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav environmentální bezpečnosti
akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Jan Dostál**
Osobní číslo:	**L15117**
Studijní program:	**B3953 Bezpečnost společnosti**
Studijní obor:	**Řízení environmentálních rizik**
Forma studia:	**prezenční**

Téma práce: **Právní úprava ochrany vod v ČR a případy porušování povinností při ochraně vod v regionu**

Zásady pro vypracování:

1. **Charakterizujte právní úpravu vod pro Českou republiku.**
2. **Analyzujte stav jakosti vod ve vybraném regionu.**
3. **Konkretizujte nejčastější případy porušování povinností při ochraně vod v regionu.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] HORÁČEK, Zdeněk. Vodní zákon: s podrobným komentářem po velké novele stavebního zákona k 1.1.2013. 2. vyd. Praha: Sondy, 2013. Paragrafy do kapsy. ISBN 978-80-86846-48-4.

[2] PUNČOCHÁŘ, Pavel. Zákon o vodách č. 254/2001 Sb. v úplném znění k 23. lednu 2004 s rozšířeným komentářem. 3. vyd. se změnami. Praha: Sondy, 2004. ISBN 80-86846-00-8.

[3] Životní prostředí, Ostrava Sagit, 2003. ISBN 978-80-7488-216-6

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Jaromír Maňásek**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **3. listopadu 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2018**

V Uherském Hradišti dne 10. listopadu 2017

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
Fakulta logistiky a krizového řízení
③

L.S.

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

doc. Ing. Pavel Valášek, CSc.
ředitel

PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby[1];
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3[2];
- podle § 60[3] odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60[3] odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jens předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové prácevyužito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinýmisubjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímuvyužití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčnímúčelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projektskládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledkůbudu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské/diplomovépráce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti ……15. 5. 2018……

……

podpisstudenta

---

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací

(1) Vysoká škola nevyjádřeně zveřejňuje bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Vysoká škola disertační práce nezveřejňuje, byla-li již zveřejněna jiným způsobem.

(2) Bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

(4) Vysoká škola může odložit zveřejnění bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce nebo jejich části, a to po dobu trvání překážky pro zveřejnění, nejdéle však na dobu 3 let. Informace o odložení zveřejnění musí být spolu s odůvodněním zveřejněna na stejném místě, kde jsou zveřejňovány bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, jíž se týká odklad zveřejnění podle věty první, jeden výtisk práce k uchování ministerstvu.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše, přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem práce je zkomponovat právní nástroje sloužící k ochraně čistoty vod, analýzu kvality vody a stanovení případů porušování kvality vody, tedy zdroje znečištění. České právo na ochranu vody je velmi ovlivněno Evropskou unií. Práce se skládá z 11 kapitol. V kapitolách se zabývám významem vody, právní úpravou ochrany vod u nás i na mezinárodní úrovni, plánování cílů a plnění cílů, způsoby znečištění atd.

Klíčová slova:

vodstvo, právní úprava, ochrana vod, znečištění, čistota vody

ABSTRACT

The aim of the thesis is to compose legal instruments for water purity protection, water quality analysis and determination of water quality violations, ie sources of pollution. Czech water protection law is heavily influenced by the European Union. The thesis consists of 11 chapters. In the chapters I deal with the importance of water, legal regulation of water protection in our country and at international level, planning of goals and fulfillment of objectives, ways of pollution etc.

Keywords:

water, legislation, water protection, pollution, water purity

Moje poděkování patří vedoucímu mé bakalářské práce panu JUDr. Jaromírovi Maňáskovi za odborné rady a připomínky. Mé díky také patří rodině, která mi byla oporou po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a použil jen prameny uvedené v seznamu literatury.

Uherské Hradiště, 15. 5. 2018

OBSAH

ÚVOD **9**
I TEORETICKÁ ČÁST **10**
1 VÝZNAM VODY **11**
2 HISTORIE PRÁVNÍ ÚPRAVY V ČESKÉ REPUBLICE **12**
3 PRÁVNÍ ÚPRAVA ČR **15**
3.1 Ústavní úprava 15
3.2 Zákonná úprava 15
4 MEZINÁRODNÍ PRÁVO **18**
4.1 Spolupráce ČR v rámci EHK OSN 20
4.2 Spolupráce při ochraně hraničních vod 21
4.3 Práva EU 21
5 PRÁVN ÚPRAVA V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE **23**
5.1 Primární právo 23
5.2 Sekundární právo 24
II PRAKTICKÁ ČÁST **26**
6 CÍLE V OCHRANĚ VOD **27**
6.1 Unijní cíle 27
6.2 Cíle České republiky 29
6.3 Plánování cílů 30
7 NÁSTROJE NA OCHRANU VODY **32**
7.1 Nástroje zaměřené na čistotu vod 33
7.1.1 Informační nástroje 33
8 OBECNÉ NAKLÁDÁNÍ S VODAMI **36**
8.1 Povinnosti související s ochranou vody 37
9 ZDROJE ZNEČIŠTĚNÍ **38**
10 STANOVENÍ JAKOSTI VODY **40**
11 JAKOST VODY VE STŘEDOČESKÉM KRAJI **44**
ZÁVĚR **48**
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY **49**
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK **53**
SEZNAM PŘÍLOH **54**

ÚVOD

Voda je sloučenina kyslíku a vodíku (H_2O) se v čisté chemické podobě v přírodě přirozeně nevyskytuje. V přírodě se voda vyskytuje „znečištěná„. Některé znečišťující látky nám nevadí, ale některé je třeba omezit. Důležité je omezit látky, které se do vod dostávají činností člověka. Je třeba definovat určité pojmy, vymezit jací znečišťovatelé existují.

V ČR pramení mnoho vodních toků. Většina vod ze země odtéká, proto je důležité zabezpečit, aby voda neodtékala příliš rychle. Voda na našem území je především znečišťována v důsledku činnosti na našem území, proto je možné kvalitu vody ovlivňovat.

Nejvíce vody je v České republice spotřebováno veřejnými vodovody, teplárnami a průmyslem. V zemědělství dochází ke snižování spotřeby vody. Denní spotřeba pitné vody je 2 až 4 litry vody, ale na výrobu denní spotřeby potravin na osobu je potřeba 2 až 5 tisíc litrů vody. Už dnes *„podle údajů Organizace spojených národů dohromady asi 1,1 miliardy lidí na Zemi nemá přístup k nezávadné pitné vodě a kolem 2,4 miliardám lidí chybí adekvátní hygienická zařízení.“*[1]

Množství vody je důležité, ale kvalita a čistota vody víc. A právě proto jsou právní precedenty, tak důležité. O důležitosti svědčí i fakt, že téma o ochraně vody je stále častější a aktuální. Čistotu vody ohrožuje řada věcí. Samotné znečištění bohužel stoupá. Každý den jsou do vod vypouštěny zhruba 2 milióny tun znečišťujících látek, v rozvojových zemích rovnou do povrchových vod. [2] Znečištěná voda umožňuje rychlé šíření infekčních a parazitických onemocnění.

Kvalita vody se sleduje v několika skupinách ukazatelů. V Česku to jsou čtyři skupiny: fyzikální, organické, biologické a chemické. Podle výsledků se voda ve vodním toku přiřazuje do tříd jakosti, kterých je pět. První třída představuje čistou vodu a pátá třída jakosti je velmi znečištěná voda. Díky přísné kontrole jakosti vod jsou zdravotní rizika eliminována. Avšak v rozvojových zemích je situace poněkud horší, protože mají nedostatek vody a zdravotní nezávadnost je problematická.[3]

---

[1] http://ec.europa.eu/research/water-initiative/stockholm_en.html
[2] UN-Water ve spolupráci s UNEP: Světový den vody – Čistá voda pro zdravé prostředí
[3] ČERVINKA, Pavel. *Ekologie a životní prostředí: učebnice pro střední odborné školy a učiliště.* 2. vyd. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, 2012. 118 s. ISBN 9788086034973.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝZNAM VODY

Voda je základní složkou života na Zemi. Život by bez vody nemohl existovat. Voda je nedílnou součástí životního prostředí. Vše živé potřebuje k životu vodu. Voda pokrývá většinu zeměkoule. Ve vodě měl vzniknout i první život na Zemi. Nejčastější formou vody je kapalné skupenství. OSN stanovila světovým dnem vody 22. březen.

OSN mělo jako jeden z cílů z roku 2000, snížení počtu lidí, kteří nemají přístup k pitné vodě na polovinu. Ve vyspělých zemích je přístup k pitné vodě velmi snadný. Pitnou vodu můžeme mít očištěnou např. chemicky, mechanicky či přes filtry. Ale více než cca miliarda lidí přístup k pitné vodě nemá. Problémy s vodou se zatím Evropy netýkají, ale nikdo neví, co bude. Už teď v období léta, kdy jsou suché měsíce, dochází k výrazným úbytkům vody.

Množství vody na Zemi je neměnné. Jediné co se mění, jsou její formy. Voda má dva cykly. Hydrologický cyklus velký a malý. Velký cyklus obnáší výměnu vody mezi oceánem a pevninou. Malý cyklus se týká výměny vody pouze v rámci oceánu nebo v rámci pevniny. Účinkem slunečního záření se voda vypařuje. Vláha se vrací nad oceány. Formy vody mohou být: oceány, jezera, řeky, déšť, těla živočichů a rostlin, ledovce apod.

Voda pokrývá tři čtvrtiny povrchu planety. 97% vody tvoří moře a oceány. Na sladkou vodu zbývají pouze 3%. Nejvíce sladké vody je uloženo v ledovcích. Menší podíl tvoří spodní vody a ještě menší vody povrchové.

2 HISTORIE PRÁVNÍ ÚPRAVY V ČESKÉ REPUBLICE

První zmínka o vodním právu na našem území sahá až k roku 1500. Vladislavským zřízením zemským z roku bylo dáno, že *„splavné řeky jsou předmětem obecného užívání.“*[4]. Další zmínka o ochraně vody je z orku 1811 v podobě Obecného občanského zákoníku. První právní ucelené úpravě na našem území došlo za dob Rakouska – Uherska. Jednalo se o Říšský vodní zákon 93/1869 ř. z. Na základě tohoto zákona byly vydány podrobnější zákony pro Čechy, Moravu i Slezsko.[5]

Zemské zákony členily vody na veřejné a soukromé. A to takto: *„za veřejné vody prohlásil vodní toky od místa používaného v den, kdy vstoupil v platnost říšský vodní zákon, k plavbě loděmi nebo vory. Tyto vodní toky byly považovány za veřejný statek v celém dalším toku i s vedlejšími rameny, bez ohledu na to, zda šlo o ramena přirozená či uměle vybudovaná. Bylo stanoveno, že veřejným majetkem jsou i ostatní tekoucí vody, popřípadě jezera, u nichž nebude vyvrácena presumpce veřejnosti buď tím, že voda již podle zákona někomu patří, anebo že k ní někdo prokáže soukromý právní titul.“*[6]

V roce 1955 byla úprava nahrazena zákonem č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství. Jednalo se o úpravu, která byla odpovídající tehdejším poměrům. K obnově tohoto zákona došlo v roce 1959. [7]

Další vodní zákon vznik roku 1975. Jednalo se o vodní zákon č. 138/1973 Sb., o vodách. K tomu byl vypracován zákon č. 130/1974 Sb., o státní správě ve vodním hospodářství. V této verzi došlo k oddělení hmotně-právní problematiky od problematiky státní správy ve vodním hospodářství. Zákon také obsahoval ustanovení o vodovodech a kanalizacích, která jsou dnes daná samostatným zákonem. [8]

---

[4] STRNAD, Z. A kol. Vodní právo. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2013, 226 s

[5] Kolektiv autorů. Právo životního prostředí. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006-2009, 3 sv., 2. díl

[6] Kult, A.: Vodní právo v Českých zemích v období 1870 – 1955, Vodní hospodářství 11/2008

[7] Kolektiv autorů. Právo životního prostředí. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006-2009, 3 sv., 2. díl

[8] STRNAD, Z. A kol. Vodní právo. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2013, 226 s

Následovalo přijetí zákona č. 138/1973 Sb., o vodách. Tento zákon platil až do roku 2001. Úprava byla velmi kvalitní a v jistých směrech předběhla svou dobu. [9]

Od roku 2002 působil další zákon. Tato úprava se snaží o úpravu našeho řádu k řádu EU. Česká republika v souvislosti se vstupem do Evropské unie využila několika možností, aby mohlo dojít k rozvíjení, uplatnění moderních prvků a posílení ochrany práv ve vodním hospodářství. [10] Další významnou novelou vodního zákona, byl zákon č. 150/2010. Tím došlo k dalšímu přiblížení právu EU.

Naším hlavním zákonem ohledně vodního práva je zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů, tzv. vodní zákon. Účelem zákona je: *Účelem tohoto zákona je chránit povrchové a podzemní vody, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Účelem tohoto zákona je též přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou a k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závisejících suchozemských ekosystémů. Zákon upravuje právní vztahy k povrchovým a podzemním vodám, vztahy fyzických a právnických osob k využívání povrchových a podzemních vod, jakož i vztahy k pozemkům a stavbám, s nimiž výskyt těchto vod přímo souvisí, a to v zájmu zajištění trvale udržitelného užívání těchto vod, bezpečnosti vodních děl a ochrany před účinky povodní a sucha. V rámci vztahů upravených tímto zákonem se bere v úvahu zásada návratnosti nákladů na vodohospodářské služby, včetně nákladů na související ochranu životního prostředí a nákladů na využívané zdroje, v souladu se zásadou, že znečišťovatel platí.*[11]

Tento vodní zákon vychází z právní úpravy z roku 1973. Avšak některé pojmy zavádí nově, především v souvislosti se směrnicí 2000/60/ES. [12] Např. definice vod zůstala nezměněná: *Povrchovými vodami jsou vody přirozeně se vyskytující na zemském povrchu; tento charakter neztrácejí, protékají-li přechodně zakrytými úseky, přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo v nadzemních vedeních. Podzemními vodami jsou vody*

[9] Kolektiv autorů: Právo životního prostředí 2. díl, 2. vydání, Masarykova univerzita, Brno 2006
[10] Tamtéž
[11] § 1 vodního zákona
[12] HORÁČEK, Z., KRÁL, M., STRNAD, Z., VYTEJČKOVÁ, V. Vodní zákon č. 251/2001 Sb. s podrobným komentářem po velké novele stavebního zákona k 1. 1. 2013. Praha: Sondy 2011, 423 s.

přirozeně se vyskytující pod zemským povrchem v pásmu nasycení v přímém styku s horninami; za podzemní vody se považují též vody protékající podzemními drenážními systémy a vody ve studních. [13]

Ochrana vod je ve vodním zákoně především v Hlavě V, název je Ochrana vodních poměrů a vodních zdrojů. Hlava je rozdělena na několik částí. Každá část se věnuje jinému tématu - ochraně vodních poměrů, vodních zdrojů, jakosti vody apod. Jedna část je vyčleněna i ochraně množství vody. Ta se zabývá minimální hladinou podzemních vod a minimálním průtokem. U jakosti vody reguluje např. odpadní vody. [14]

K ochraně čistoty vod jsou používané i jiné zákony než vodní zákon. Patří sem zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů a další. Samozřejmě jsou i další zákony, příkladem jsou zákony o nakládání s odpadními vodami.

[13] § 2 vodního zákona
[14] Vodní zákon V Hlava

3 PRÁVNÍ ÚPRAVA ČR

3.1 Ústavní úprava

Ústavní základy ochrany životního prostředí, kam patří i voda, mají velký význam. *„Skýtají ústavní podporu ekologické legislativě, dávají jí základní směr a mohou být použity i k prosazování práva životního prostředí prostřednictvím Ústavního soudu.“*[15]

Ústava ČR obsahuje formulaci o ochraně životního prostředí: *„odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství,“*. V Listině základních práv a svobod se nachází ustanovení v čl. 35. Tento článek obsahuje právo na příznivé životní prostředí i právo na včasné a úplné informace o prostředí. Je stanovena i povinnost neohrožovat a nepoškozovat životní prostředí nad rámec, který je povolený zákonem. Právo na příznivé životní prostředí patří mezi základní lidská práva, která náleží každé fyzické osobě. Tímto právem se *„nelze dovolávat přímým odkazem na Listinu, ale pouze v mezích zákonů, které ji provádějí. Na těchto zákonech tudíž závisí, jaký stav životního prostředí bude možné pokládat za příznivý, a jen s odkazem na ně se lze práva na příznivé prostředí domáhat.“*[16]

3.2 Zákonná úprava

Nový vodní zákon se chystal už v devadesátých letech. Tímto zákonem mělo dojít k implementaci norem evropského práva. To bylo důležité z hlediska vstupu České republiky do Evropské unie. [17]

Návrh tohoto zákona připravilo Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí. V roce 2000 byl odevzdán do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. A v roce 2001 byl vyhlášen ve sbírce zákonů pod číslem 254/2001 Sb. a nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2002. [18] Zmíněný zákon zahrnuje i jiné zákony. Včetně zákonů č.

[15] Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2010
[16] Tamtéž
[17] Kolektiv autorů: Právo životního prostředí 2. díl, 2. vydání, Masarykova univerzita, Brno 2006
[18] Punčochář, P., Král, M.: Nový vodní zákon nabyl účinnost, Vodní hospodářství 1/2002

130/1974 Sb., o státní správě ve vodním hospodářství a zákon č. 58/1998 Sb., o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových. [19]

„Mimo vod povrchových nebo podzemních pracuje vodní zákon ještě s vodami dalšími, upravenými jinými právními předpisy. Tyto vody naplňují definiční znaky povrchových a podzemních vod, avšak v rámci vodního zákona požívají zvláštního režimu. Vodní zákon se na ně vztahuje, jen pokud tak výslovně stanoví (odstavec 1), nebo naopak, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak (odstavec 2).“[20]

Add odstavec 1: *Podle ustanovení § 4 odst. 1 se jedná o vody, které jsou vyhrazenými nerosty podle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), přírodní léčivé zdroje a zdroje přírodních minerálních vod podle zákona č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech (lázeňský zákon).*[21]

Add odstavec 2: *Podle ustanovení § 4 odst. 2 se jedná o vody definované jako důlní vody podle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon).*

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a zákon č. 289/1995 Sb., o lesích je důležitý i v oblasti ochrany vody. Při ochraně kvality vody nemůžeme počítat pouze s úpravou vody samotné, protože bychom nemohli dosáhnout plnohodnotné ochrany. Součástí tedy je i kvalitní úprava ostatních složek životního prostředí. Voda těmito složkami neustále prochází, a pokud nedojde ke zlepšení v této oblasti, kvalita vody nebude zcela adekvátní. Pro podporu ochrany vody v tomto směru, slouží právě výše zmíněné zákony. [22]

Vodní zákon patří mezi ty zákony, které je potřeba stále upravovat, aby se dosáhlo co nejlepších výsledků v ochraně vod. Vodní zákon byl novelizován minimálně dvanáctkrát. Mezi významné novely patří zákon č. 20/2004 Sb., který přišel na řadu po zákonu č. 254/2001 Sb., o vodách. Zákon, který dopomohl k souladu mezi Evropskou unií a ČR v rámci vodoprávní legislativy s komunitárním vodním právem, je zákon č. 239/2000 Sb., o

---

[19] Kolektiv autorů: Právo životního prostředí 2. díl, 2. vydání, Masarykova univerzita, Brno 2006
[20] Horáček, Z., Král, M., Strnad, Z., Vytejčková, V.: Vodní zákon č. 254/2001 Sb. po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1. 8. 2010 s komentářem, Sondy, Praha 2011
[21] Životní prostředí: novela zákona o odpadech účinná od 1.10.2015 : redakční uzávěrka 21.9.2015 : ÚZ-Úpné Znění č. 1102. Ostrava: Sagit, 2015. 688 stran. ÚZ : úplné znění, číslo 1102. ISBN 9788074881336.
[22] Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2010

integrovaném záchranném systému. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, bývá označován jako velká novela vodního zákona. Z názvu je patrné, že se jedná o rozsáhlou úpravu. *„Nová právní úprava si klade za cíl odstranit nedostatky zjištěné vodoprávními úřady při aplikaci vodního zákona v praxi a reaguje na vývoj společnosti, technický pokrok a potřeby regulace v oblasti vod. Novela by zároveň měla zohlednit pokrok v oblasti vývoje dostupnosti nových technologií k nakládání s vodami, zpřísněné požadavky na kvalitu podzemních a povrchových vod i upravené normy pro vypouštění odpadních vod.“*[23]

[23] Sněmovní tisk 895/0, část č. 1/4 Vl. n. z. O vodách – EU, dostupné na: http://www.psp.cz

4 MEZINÁRODNÍ PRÁVO

Ohledně ochrany vody je řada mezinárodních problémů. Asi největším problémem je nárůst spotřeby vody i znečištění vody. Můžeme říci, že je stejně důležité chránit množství vody i kvality vody. Proto se klade důraz na ochranu prostředí, kde se voda vyskytuje, ale i na ochranu vody vázanou v ekosystémech.[24]

„Ochrana mezinárodních vodních toků je jedním z nejvýznamnějších problémů současnosti. Nedostatek dostatečného množství kvalitních vodních zdrojů, je skutečnost, která dopadá na stále větší počet obyvatel Země. Znečišťování vodních zdrojů a jejich nadměrné využívání se stále prohlubuje.“[25]

Jak již název napovídá, mezinárodní právo se především zaměřuje na ochranu mezinárodních vodních toků. Pod pojmem mezinárodní vodní tok se skrývají, jak vody povrchové, tak vody podzemní, ale musí být sdílené minimálně dvěma státy. Ochrana vody je pak zajišťovaná mezinárodními úmluvami, které rozlišujeme na mezinárodní úmluvy globální povahy a úmluvy regionální. Ochrana mezinárodních řek nebo hraničních jezer je velmi důležitá, proto se jednalo o první téma v mezinárodním právu o životním prostředí. [26]

Asi nejznámější globální úmluvou je Úmluva o využívání mezinárodních vodních toků k neplavebním účelům. Tato úmluva byla schválena Valným shromážděním OSN v roce 1997. Jednalo se o první globální úmluvu k využívání vodních toků. Pod pojmem úmluva se schovává soubor všeobecně uznávaných pravidel ochrany mezinárodních vodních toků. Hlavním cílem úmluvy je jasně a přehledně shrnout pravidla. Také slouží jako základ pro uzavírání dalších smluv. [27]

Pro ochranu a využívání mezinárodních vodních toků se než úmluvy globální častěji používají úmluvy regionální. Nejznámější regionální úmluvou je Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer. Tato úmluva se udála v roce 1992 a to v rámci Evropské hospodářské komise OSN v Helsinkách. Do této úmluvy se v

---

[24] ŠTURMA, P., DAMOHORSKÝ, M. Mezinárodní právo životního prostředí. 1. vyd. Beroun: IFEC, 2004-2008

[25] Damohorský, M. a kol.: Mezinárodní právo životního prostředí, 2. část (zvláštní), IFEC, Beroun 2008

[26] Tamtéž

[27] ŠTURMA, P., DAMOHORSKÝ, M. Mezinárodní právo životního prostředí. 1. vyd. Beroun: IFEC, 2004-2008

roce 2000 přidala i Česká republika. Hlavním cílem Úmluvy je ochrana a rozumné využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer. Strany se zavázaly k tomu, že budou provádět vhodná opatření k prevenci, omezování a snižování znečištění vod přecházející hranice států, monitorovat a vyhodnocovat stav hraničních vod, vzájemně si vyměňovat informace apod. [28]

Ke zmíněné regionální úmluvě byl v roce 1999 přidán Protokol o vodě a zdraví. Cílem Protokolu bylo zajistit zásobování zdravotně nezávadnou pitnou vodou, zajištění systému odstraňování odpadních vod atd. [29] K Úmluvě se přidal další protokol, a to Protokol o občanskoprávní odpovědnosti a náhradě za škodu způsobenou účinky průmyslových havárií přesahujícími hranice států na příhraničních vodách. Tento protokol je společný pro tuto úmluvu a Úmluvu o účincích průmyslových havárií přesahujících hranice států. [30]

Česká republika je na rozvodnici třech moří, proto je velmi důležité, aby se účastnila mezinárodní spolupráce na ochraně vod. Česká republika je součástí několika smluv týkajících se ochrany [31]:

- Dohody o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe
- Úmluvy o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje
- Dohody o mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním
- Dvoustranných smluv o spolupráci na hraničních vodách se všemi sousedními státy

V dohodě o Labi je důležité: *„umožnit užívání vody, především umožnit získávání pitné vody z břehové infiltrace a zemědělské využívání vody a sedimentů; dosáhnout ekosystému, který bude co možná nejbližší přírodnímu stavu se zdravou četností druhů a trvale snižovat zatížení Severního moře z povodí Labe.“*[32] K tomu, aby byly cíle splněny, Komise musela vytvářet seznamy o znečišťovatelích, tvořit odhady o zatížení vod, navrhovat konkrétní programy pro snížení množství unášených škodlivých látek apod. [33]

---

[28] STEJSKAL, V. Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost: právní stav k 1. 1. 2006. Praha: Linde, 2006, 591 s
[29] ŠTURMA, P., DAMOHORSKÝ, M. Mezinárodní právo životního prostředí. 1. vyd. Beroun: IFEC, 2004-2008
[30] Tamtéž
[31] STEJSKAL, V. Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost: právní stav k 1. 1. 2006. Praha: Linde, 2006, 591 s
[32] článek 1 Dohody
[33] článek 2 Úmluvy

V Dohodě o mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním šlo především o: *„předcházení a trvalé snižování zatížení Odry, jakož i Baltického moře škodlivými látkami, dosahování stavu vodních a souvisejících terestrických ekosystémů co možná nejblíže přirozenému stavu s příslušnou diverzitou druhů a umožnění využívány Odry, především k získávání pitné vody z břehové infiltrace a k zemědělskému využití vody a sedimentů.“*[34] I tady musela Komise dělat obdobné funkce jako v dohodě o Labi.

Podle Úmluvy o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje, strany stanoví emisní limity pro jednotlivá průmyslová odvětví a pro vypouštění nebezpečných látek. Strany by měly zajistit, např. aby *„vnitrostátní předpisy pro emisní limity a úroveň jejich norem byly postupně slaďovány s emisními limity dle této Úmluvy“, „vypouštění odpadních vod bylo bez výjimek založeno na povoleních od kompetentních úřadů udělovaných předem a s omezenou dobou platnosti“* a *„pravidla a povolení pro prevenci a kontrolní opatření nových nebo modernizovaných průmyslových zařízení, zejména v případech, kdy jsou účastny i nebezpečné látky, byly orientovány na nejlepší dostupné technologie a aby byly uskutečněny s vysokou prioritou.“*[35]

„Mezinárodní spolupráce byla do značné míry ovlivněna přijetím Rámcové směrnice o vodní politice, která zakotvila nástroje ke komplexní ochraně vod v rámci EU. Spolupráce a činnost v rámci jednotlivých úmluv je tak z větší části zaměřena na implementaci cílů Rámcové směrnice.“[36]

4.1 Spolupráce ČR v rámci EHK OSN

ČR v rámci EHK OSN spolupracuje na ochraně vody na základě Úmluvy o ochraně a využívání mezinárodních hraničních vodních toků a mezinárodních jezer. Úmluva vstoupila v platnost 1996. Česká republika je součástí od roku 2000. Celkem se na úmluvě podílí 34 států. Hlavním cílem úmluvy je prohloubit spolupráci států při ochraně vod, protože sdílejí stejné vodní zdroje. Jako jedna z povinností vyplývající z úmluvy je

[34] článek 1 Dohody
[35] článek 7 Úmluvy
[36] Damohorský, M. a kol.: Mezinárodní právo životního prostředí, 2. část (zvláštní), IFEC, Beroun 2008

„přijmout všechna vhodná opatření k zamezení, kontrole a omezování vlivu přesahujícího hranice států"[37]

4.2 Spolupráce při ochraně hraničních vod

Česká republika v rámci zahraniční spolupráce o hraničních vodách spolupracuje se všemi čtyřmi sousedy. Spolupráce je daná pomocí dvoustranných mezivládních či mezistátních smluv a dohod. Naplňování dohod zajišťují komise pro vodohospodářské otázky nebo vládní zmocněnci. Hraniční voda není pouze o spolupráci týkající se pouze vodních toků, které tvoří státní hranice. Hraniční voda obsahuje i povrchové a podzemní vody, které státní hranice protínají. Také sem patří vody, které se státními hranicemi sousedí. [38]

Dohoda mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o spolupráci na hraničních vodách byla uzavřena až v roce 1999. Jedná se tedy o poslední dohodu ČR se sousedními státy. K dohodě došlo podpisem mezinárodní smlouvy. 71 km z 252 km, což je délka hranice ČR se Slovenskem, tvoří vodní toky. Ke spolupráci mezi tehdy Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o hraničních vodách došlo v roce 1970. Se Spolkovou republikou Německo v roce 1995 a s Polskou lidovou republikou dokonce v roce 1958.

Spolupráce je založena na zajištění stability státních hranic, úpravy a údržby hraničních vodních toků, výstavby vodních děl, ale i ochrana hraničních vod před jejich znečištěním. Nesmíme zapomenout zmínit i úlohu spolupráce při ochraně před povodněmi, která je také velmi důležitá.

4.3 Práva EU

Vývoj ochrany vod v rámci legislativy Evropské unie do počátku 90. let 20. století. Tehdy bylo trendem vytvářet velké množství jednotlivých legislativních nástrojů. Vznikaly sice postupně, v závislosti na potřebě řešit konkrétní problémy. Postupně se tento systém stával nepřehledný a navíc nepokrýval celou šíři problémů v ochraně vod. Později se začal

[37] čl. 2 odst. 1 Úmluvy
[38] http://www.mzp.cz/cz/hranicni_vody

prosazovat trend ve zpracování jednotného a zastřešujícího dokumentu, který by upravoval ochranu vod a vodní hospodářství.[39]

Jednotným a zastřešujícím dokumentem se stala Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky. Směrnice vstoupila v platnost koncem roku 2000. Směrnice vytyčuje všeobecné cíle, mezi které patří: rozšířit oblast činností zaměřených na ochranu vod, zabránit dalšímu zhoršování vodních ekosystémů, podpořit trvale udržitelné užívání vod, snížit znečištění podzemních vod, zmírnit účinky povodní, přijmout specifická opatření na kontrolu znečištění a dosáhnout dobrého stavu všech vod. Tato směrnice byla časově vytyčená a to do roku 2015. To ovšem neznamená, že nedošlo k vytyčení dalších cílů. [40]

Směrnice vychází z koncepce regulace vodního hospodářství a zaujímá opatření související s oblastí říčních povodí. [41] Součástí směrnice je i přístup ke kontrole znečištění, stanovování limitních hodnot emisí a stanovování cílů v oblasti kvality vody, a i požadavek zapojení široké veřejnosti do procesu rozhodování o záležitostech vodní politiky.[42]

Podle směrnice jsou státy povinny zřídit registry chráněných oblastí, které zahrnují vodní útvary využívané pro odběr pitné vody. Příloha IV zahrnuje chráněné oblasti, ale i vodní útvary určené jako vody k rekreaci, včetně oblastí určených jako vody ke koupání podle směrnice 76/160/EHS.[43]

---

[39] Implementace rámcové směrnice EU pro vodní politiku v České republice. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2004, 38 s
[40] Implementace rámcové směrnice EU pro vodní politiku v České republice. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2004, 38 s
[41] DAMOHORSKÝ, M. Právo životního prostředí. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, 678 s
[42] Tamtéž
[43] Právní předpisy Evropské unie, oficiální stránky: www.eur-lex.europa.eu

5 PRÁVN ÚPRAVA V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE

Právo Evropské unie o životním prostředí jsou zahrnuta v primárním a sekundárním unijním právu. Primární právo je dáno Smlouvou o Evropské unii a Smlouvou o fungování Evropské unie. Sem můžeme zařadit i mezinárodní úmluvy. EU k nim přistoupila, a tím se stala smluvní stranou. V sekundárním právu se bavíme o nařízeních a směrnicích. [44]

Evropská unie používá při ochraně životního prostředí principy subsidiarity, integrace a prevence. V případě subsidiarity se jedná o využití unijní řešení než řešení národní. Mluvíme o případech, kdy státy na národní úrovni nejsou schopny dosáhnout cílů. Pokud k tomu dojde a unijní řešení dosáhne cílů lépe, použije se tento princip. Zmíněný princip se poprvé objevil již v roce 1987 v rámci Jednotného evropského aktu. *„Je velmi těžké vytvořit obecná pravidla, která by určovala, kdy je možné dosáhnout environmentálních cílů lépe na úrovni unijní a kdy na úrovni vnitrostátní. Státy s tradičně vysokou úrovní ochrany životního prostředí mohou v tomto směru argumentovat tím, že opatření na národní úrovni jsou lepší a efektivnější.“*[45]

5.1 Primární právo

Jednotný evropský akt, který platí od roku 1987, neobsahoval o životním prostředí a jeho ochraně ani zmínku. Až později byl akt doplněn ustanovením čl. 25 znění Smlouvy EHS o novou hlavu nazývající se „Životní prostředí.“ [46]

Dalším přínosem byla Amsterdamská smlouva pocházející z roku 1997. Smlouva zavedla do primárního práva princip trvale udržitelného rozvoje. Ochrana životního prostředí je v základních cílech Evropské unie dle ustanovení čl. 3 odst. 3 SEU s odkazem na vysoký stupeň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Př. ustanovení čl. 7 akčního programu: *„Cíle stanovené v článku 2 mají být naplněny sledováním těchto cílů, s ohledem na příslušné normy, obecné pokyny a programy Světové zdravotnické organizace (WHO): dosažení úrovně jakosti spodní a povrchové vody, která nepředstavuje rizika pro lidské zdraví a pro životní prostředí, ani na ně nemá vážný dopad, a zajištění udržitelných hodnot čerpání z vodních zdrojů pro dlouhodobé období.“*

---

[44] Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2010
[45] Tamtéž
[46] Tamtéž

V prosinci roku 2007 došlo k podepsání tzv. Lisabonské smlouvy. Tato smlouva přišla v platnost až v roce 2009. Lisabonská smlouva mění zakládající smlouvy o Evropské unii a Evropského společenství. Tím pádem zaniká Evropské společenství a vzniká Evropská unie. [47]

Lisabonská smlouva též rozšířila cíle ochrany, které byly původně pouze tři a to: udržování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí, ochrana lidského zdraví a obezřetné a racionální využívání přírodních zdrojů. Smlouva v ustanovení čl. 191 odst. 1 SFEU, přidává čtvrtý cíl ochrany, boj proti změně klimatu, tedy podpora opatření na mezinárodní úrovni čelící regionálním a celosvětovým problémům životního prostředí. [48] Ochrana životního prostředí se nachází v případě unijního práva v hlavě XX.

5.2 Sekundární právo

Jak bylo zmíněno, sekundární právo jsou hlavně směrnice a rozhodnutí. V roce 2000 vstoupila v platnost směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2000/60/EHS, která se týká Společenství v oblasti vodní politiky (anglicky Water Framework Directive, používá se zkratka WFD). Před vstoupením platnosti této směrnice, docházelo stále ke vzniku nových směrnic, které řešily jen konkrétní problém. Např. Směrnice Rady č. 79/869/EHS, o metodách měření a o četnosti odběrů a rozborů povrchové vody určené pro odběr pitné vody v členských státech; Směrnice Rady č. 79/923/EHS, o požadované jakosti měkkýšových vod či Směrnice Rady č. 76/464/EHS, o znečištění způsobeném určitými nebezpečnými látkami vypouštěnými do vodního prostředí.

Hlavním důvodem vzniku WFD bylo, že vzniklé směrnice, u kterých se počet neustále zvyšoval, nedokázaly pokrýt celou šíři ochrany vod. Směrnice se věnovaly především na povrchové vody a kvalitu podzemních vod, protože se jedná o zdroj pitné vody. [49]

„Směrnice představuje jednu z nejsložitějších směrnic vytvořenou Evropskou komisí, která pokrývá celou oblast životního prostředí. Její implementace neznamená pouhou aplikaci nových technických norem, ale potřebu zavést zcela nový režim řízení založený na jednotce povodí, bez ohledu na stávající administrativní či (v případě mezinárodních vodních toků)

[47] Srov. ustanovení čl. 1 SEU a ustanovení čl. 2 odst. 2 SFEU
[48] Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2010
[49] Chave, P.: Rámcová směrnice vodní politiky – zavádění, IWA Publishing of Alliance House, Londýn 2001

národní hranice.“[50] Podle Ministerstva životního prostředí: *„Tento požadavek znamená významné změny v dosavadním administrativním zajištění, ať už na úrovni jednotlivých států, tak především z pohledu těsnější mezinárodní spolupráce, spolupráce se však nevztahuje pouze na členské státy Evropské unie, ale jsou do ní zapojeny i kandidátské a přistupující země, stejně jako další nečlenské země, na jejichž území se jednotlivá povodí nalézají.“*[51]

Směrnice má vymezeno několik kroků. Příkladem mohou být:[52]

- 2006 spuštění programu monitoringu
- 2010 zavedení poplatků za vodu
- 2015 dosažení požadovaného zlepšení vod
- 2015 – 2021 vyhodnocení opatření a dosaženého stavu povodí, aktualizace příslušné plánů povodí a programů opatření
- 2027 nejzazší termín pro definitivní dosažení cílů Rámcové směrnice

[50] Tamtéž
[51] Ministerstvo životního prostředí ČR: Implementace Rámcové směrnice EU pro vodní politiku v České republice, Praha 2004
[52] Tamtéž

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍLE V OCHRANĚ VOD

Role vody a její ochrana je velmi důležitá. Voda je pro život nenahraditelnou složkou. Za účelem ochrany vody se stanovují cíle a plánování. Plánování je důležité především z důvodu, že kvalita vody se nezlepší ze dne na den. Ale díky plánování a vytyčeným cílům, k tomu časem dojde. Ke splnění cílů je potřebná aktivita dílčích povodí a plánování na národní i mezinárodní úrovni. Hlavní cíle ochrany vod jsou na tzv. unijní úrovni.

6.1 Unijní cíle

Unijní cíle týkající se ochrany vody jsou dané WDF. Jedná se o obecně definované cíle v čl. 1, které jsou zabránění dalšímu zhoršení, zlepšení stavu vodních ekosystému, zlepšení vodního prostředí, snížení vypouštění emisí a úniků nebezpečných látek apod. ve čl. 4 jsou cíle environmentální. Samozřejmostí je, že hlavním cílem zůstává dosažení tzv. dobrého stavu. Cíle jsou vymezené na požadovaný stav podzemních a povrchových vod. Těchto cílů má být dosaženo v daném časovém období. [53]

Další cíle se týkají chráněné oblasti přirozené akumulace vod, ochranná pásma vodních zdrojů, zranitelné oblasti, povrchové vody využívané ke koupání, povrchové vody pro podporu ryb a pro oblasti zvláště chráněných území dle zvláštních zákonů. Cíle jsou stanoveny stejně jako pro vody povrchové či podzemní, ale je možné, že se stanoví zvláštní právní předpisy, které vyžadují odlišné požadavky. [54]

Povrchové vody jsou definované takto: *„Stavem povrchových vod se rozumí obecné vyjádření stavu útvaru povrchové vody určené ekologickým nebo chemickým stavem, podle toho, který je horší. Ekologickým stavem se pak rozumí vyjádření kvality struktury a funkce vodních ekosystémů vázaných na povrchové vody. Dobrým stavem povrchových vod se rozumí takový stav útvaru povrchové vody, kdy je jeho ekologický i chemický stav přinejmenším dobrý. Dobrý chemický stav povrchových vod je chemický stav potřebný pro dosažení cílů ochrany vod jako složky životního prostředí (§23a), při kterém koncentrace znečišťujících látek nepřekračují normy environmentální kvality.“*[55]

---

[53] Chave, P.: Rámcová směrnice vodní politiky – zavádění, IWA Publishing of Alliance House, Londýn 2001
[54] článek 4 Rámcové směrnice
[55] §2a vodního zákona

Konkrétní cíle pro povrchové vody jsou: [56]

- *Zamezení zhoršení stavu všech útvarů těchto vod, včetně vodních útvarů ležících v téže mezinárodní oblasti povodí*
- *Zajištění ochrany, zlepšení stavu všech umělých a silně ovlivněných vodních útvarů a dosažení jejich dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu*
- *Snížení jejich znečištění prioritními látkami a zastavení nebo postupné odstraňování emisí, vypouštění a úniků prioritních nebezpečných látek*

„Podzemními vodami jsou vody přirozeně se vyskytující pod zemským povrchem v pásmu nasycení v přímém styku s horninami; za podzemní vody se považují též vody protékající podzemními drenážními systémy a vody ve studních. Útvar podzemní vody je vymezené soustředění podzemní vody v příslušném kolektoru nebo kolektorech; kolektorem se rozumí horninová vrstva nebo souvrství hornin s dostatečnou propustností, umožňující významnou spojitou akumulaci podzemní vody nebo její proudění či odběr. Stavem podzemních vod se rozumí obecné vyjádření stavu útvaru podzemní vody určené kvantitativním nebo chemickým stavem, podle toho, který je horší. Dobrým stavem podzemních vod se rozumí takový stav útvaru podzemních vod, kdy je jeho kvantitativní i chemický stav přinejmenším dobrý. Dobrým chemickým stavem podzemních vod se rozumí chemický stav potřebný pro dosažení cílů ochrany vod jako složky životního prostředí (§ 23a), při kterém koncentrace znečišťujících látek nepřekračují normy environmentální kvality. Kvantitativním stavem podzemních vod se rozumí vyjádření míry ovlivnění útvaru podzemních vod přímými a nepřímými odběry "[57]

Cíle pro podzemní vody jsou: [58]

- *Zamezení nebo omezení vstupů nebezpečných, zvlášť nebezpečných a jiných závadných látek do těchto vod a zamezení zhoršení stavu všech útvarů těchto vod*
- *Zajištění ochrany, zlepšení stavu a obnova všech útvarů těchto vod a zajištění vyváženého stavu mezi odběry podzemní vody a jejich doplňováním, s cílem dosáhnout dobrého stavu těchto vod*

---

[56] § 23a odst. 1 vodního zákona
[57] §2a vodního zákona
[58] §23a vodního zákona

- *Odvrácení jakéhokoliv významného a trvajícího vzestupného trendu koncentrace nebezpečných, zvlášť nebezpečných a jiných závadných látek jako důsledku dopadů lidské činnosti, za účelem účinného snížení znečištění těchto vod*

V příloze č. V bodu 1.2 je definice dobrého ekologického stavu. *„Hodnoty biologických kvalitativních složek daného typu útvaru povrchové vody vykazující mírnou úroveň narušení vzniklého lidskou činností, avšak od těch, které se obvykle vyskytují u tohoto typu vodního útvaru v nenarušených podmínkách, se odlišují pouze málo.“*

Státy, které se na ochraně vod podílejí, provádějí pravidelný monitoring. Při monitoringu se hodnotí celkem 4 útvary povrchových vod. Tyto útvary jsou: řeky, jezera, pobřežní vody a brakické vody. Monitoringem se stanovuje několik parametrů např. biologických, chemických a specifických znečišťujících látek. Jedná se o tzv. složky kvality pro klasifikaci ekologického stavu. Parametry jsou dále zpracovány a podle nich dojde k rozhodnutí o stavu vody. Příkladem použití parametrů je: *„Vyskytují se slabé změny ve složení a četnosti taxonů fytoplanktonu v porovnání s typově specifickými společenstvy. Tyto změny neindikují žádný zrychlený růst řas mající za následek nežádoucí narušení rovnováhy organismů přítomných ve vodním útvaru nebo fyzikálně-chemické kvality vody nebo sedimentů. Může se vyskytovat slabý nárůst četnosti a intenzity typově specifického kvetení planktonu.“*[59] Jedná se o parametr, který je využívaný pro stanovení biologické kvality v jezerech. Důležitou složkou pro zjištění kvality vody v jezerech je právě výše definovaný fytoplankton.

6.2 Cíle České republiky

Ve vodním zákonu jsou cíle ukotvené v ustanovení § 1 odst. 1. Jedná se o cíle:

- ochrana vod, povrchových a podzemních
- stanovení podmínek pro hospodárné využívání vodních zdrojů a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod
- vytvoření podmínek pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha
- zajištění bezpečnosti vodních děl v souladu s právem Evropských společenství
- přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou

[59] Chave, P.: Rámcová směrnice vodní politiky – zavádění, IWA Publishing of Alliance House, Londýn 2001

- přispívat k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závisejících suchozemských ekosystémů

  Zmíněné cíle, jsou cíle, které vycházejí ze základních principů vodního práva. Další cíle jsou v ustanovení § 23a vodního zákona. Především se jedná o environmentální cíle. *„Tyto cíle bylo podle požadavku směrnice 2000/60/ES nezbytné v plném znění zavést do národního právního řádu a prostřednictvím programů opatření v plánech povodí dosáhnout dobrého stavu povrchových a podzemních vod nebo dobrého ekologického potenciálu u podstatně změněných nebo umělých útvarů povrchových vod v časovém termínu do 22. 12. 2015.“*[60]

6.3 Plánování cílů

Plány povodí a plány pro zvládání povodňových rizik patří mezi koncepční nástroje ochrany vody. Dále vodárenství je regulováno díky plánům rozvoje vodovodů a kanalizací.[61] Plánování je zakomponováno i v Rámcové směrnici EU. Samotné plánování je podpořeno vyhláškou č. 393/2010 Sb., o oblastech povodí či vyhláškou č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik apod. i ve vodním zákoně je plánování v oblasti vod podchyceno v § 23: *„soustavnou koncepční činnost, kterou zajišťuje stát, a jehož účelem je vymezit a vzájemně harmonizovat veřejné zájmy ochrany vod jako složky životního prostředí, snížení nepříznivých účinků povodní a sucha a udržitelného užívání vodních zdrojů, zejména pro účely zásobování pitnou vodou.“*[62]

Pro plánování je nezbytné pořízení plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik. Zmíněné plány jsou důležité pro výkon veřejné správy. Plány se zpracovávají na mezinárodní, národní a dílčí úrovni. Plány na mezinárodní úrovni vypracovává Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Komisemi. Komise jsou zřízené mezinárodními úmluvami. Národní plány povodí jsou opět od Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí, které spolupracují se správci povodí a příslušnými krajskými úřady. Tyto plány schvaluje vláda. Plány dílčích povodí

---

[60] Horáček, Z., Král, M., Strnad, Z., Vytejčková, V.: Vodní zákon č. 254/2001 Sb. po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1. 8. 2010 s komentářem, Sondy, Praha 2011

[61] STRNAD, Z. A kol. Vodní právo. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2013, 226 s.

[62] §23 vodního zákona

pořizují správci povodí ve spolupráci s krajskými úřady a s ústředními vodoprávními úřady. Plány schvalují kraje. Plány povodí obsahují programy opatření, které zase obsahují konkrétní návrhy, časový harmonogram realizace a způsob financování. *„Na základě těchto programů mohou správní úřady ukládat provedení schválených opatření ve veřejném zájmu konkrétním subjektům.“*[63]

První Plán povodí České republiky představuje koncept v oblasti vody na období šesti let. V plánu jsou zahrnuty i cíle vycházející z vodního zákona. Příkladem mohou být směrnice 2006/7/ES s cílem ve využívání povrchových vod ke koupání; o řízení jakosti vod ke koupání je směrnice 76/160/EHS. V případě podpory života ryb a dalších vodních živočichů je hlavním cílem zajištění požadované jakosti lososových a kaprových vod, ale i zprůchodnění příčných migračních překážek na vodních tocích. [64]

Při zpracovávání plánů v oblasti dílčích povodí se vychází především z Plánu hlavních povodí České republiky a z vyhlášky č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik. Při tvoření plánů povodí je třeba počítat i s Programem na snížení znečištění povrchových vod, který je daný přílohou č. 3 nařízení vlády č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod.[65]

Dílčích povodí v ČR je 10. Řadíme sem:[66]

- Mezinárodní oblast povodí Dunaje jsou dílčí povodí: Morava a přítoky Váhu, Dyje, ostatní přítoky Dunaje
- Mezinárodní oblasti povodí Odry na našem území jsou povodí: Horní Odra a Lužická Nisa a ostatní přítoky
- Mezinárodní oblasti povodí Labe jsou povodí: Horní a střední Labe, Horní Vltava, Dolní Vltava, Berounka a Ohře, Dolní Labe a ostatní přítoky Labe

[63] DAMOHORSKÝ, M. Právo životního prostředí. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, 678 s
[64] Plán hlavních povodí České republiky, schválený usnesením vlády České republiky ze dne 23. května 2007 č. 562
[65] Tamtéž
[66] Vyhláška č. 393/2010 Sb., o oblastech povodí

7 NÁSTROJE NA OCHRANU VODY

Nástroje ochrany vod jsou prostředky, díky kterým se zajišťuje ochrana životního prostředí. Nástroje dělíme do dvou základních skupin, na nástroje přímého působení a na nástroje nepřímého působení.

„Vzhledem k tomu, že v právu životního prostředí se téměř výlučně používají veřejnoprávní metody právní regulace společenských vztahů, což je dáno zvláštnostmi životního prostředí a zvláštním účelem a cílem jeho ochrany, přizpůsobují se tomu i nástroje a prostředky používané v ochraně životního prostředí.“ [67]

V případě nástrojů přímého působení mluvíme o administrativně-právních, koncepčních, veřejnoprávních smlouvách apod. Nástroje se uplatňují na úrovni vnitrostátní, mezinárodní a evropské. [68]

Nástroje nepřímého působení tvoří prostředky převážně mimoprávní povahy, ale i vzdělávací a výchovnou činnost. Ekonomické nástroje mají funkci *„eliminovat selhání tržního mechanismu a vytvořit tak situaci, kdy rozhodnutí jednotlivých aktérů trhu budou v souladu nejenom s jejich individuálními zájmy, ale i s celospolečenským zájmem.“*[69] Ekonomické nástroje jsou vlastně poplatky, které jsou dané vodním zákonem. Nalezneme je v desáté hlavě vodního zákona.

Administrativní nástroje ukládají různé povinnosti např. formou zákazů, příkazů a omezení. Též mohou vydat povolení, souhlasy a vyjádření. K administrativním nástrojům patří i standardy, které *„vyjadřují různé druhy požadavků na zachování určitého (nezbytného, ale aspoň ještě únosného a dosažitelného) stavu životního prostředí.“* Příkladem standart jsou emisní a imisní limity, technické parametry staveb apod.[70]

Koncepční nástroje jsou prostředky, které zajišťují šetrné využívání přírodních zdrojů a trvale udržitelný rozvoj. Koncepce se řadí mezi nejuniverzálnější nástroje ochrany životního prostředí, protože se v nich odráží nejvíce zásad a principů práva životního prostředí. Příkladem prevence může být zásada prevence a předběžné opatrnosti, informovanosti a odpovědnosti státu. Především se jedná o dlouhodobé komplexní

[67] Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2010
[68] Tamtéž
[69] Tamtéž
[70] Tamtéž

nástroje, které budou působit do budoucna. Významným koncepčním nástrojem v České republice je územní plánování upravené zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. [71]

7.1 Nástroje zaměřené na čistotu vod

Nástroje zaměřené na čistotu vod dělíme na dvě skupiny. První skupinou jsou nástroje obecné, které se používají na ochranu všech povrchových a podzemních vod. Obecné nástroje jsou tvořené nástroji informačními, koncepčními, administrativními a ekonomickými. Druhá skupina vytváří doplňkovou ochranu obecných nástrojů. Sem patří nástroje zaměřené na ochranu území a některých povrchových vod. [72]

Část vodního zákona se nazývá Nakládání s vodami a je v hlavě II. Upravuje administrativní nástroje a práva a povinnosti. Stav povrchových a podzemních vod je uveden v hlavě III. a Plánování v oblasti vod je v hlavě IV. V hlava obsahuje Ochranu vodních poměrů a vodních zdrojů. Ekonomické nástroje jsou v hlavách X. a XII.

7.1.1 Informační nástroje

WFD v článcích 4 až 8 požaduje úpravu ve vodním zákoně o procesu zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod, tedy monitoringu. Monitoring provádí oprávněné subjekty pověřené Ministerstvem zemědělství a Zemědělskou vodohospodářskou správou, dále sem patří Český hydrometeorologický ústav a Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka. Hlavním úkolem monitoringu je poskytovat podklady pro efektivní výkon veřejné správy. [73]

Pomocí monitoringu se zjišťuje množství a jakost povrchových a podzemních vod. To je svěřené především správcům povodí. Součástí výkonu je právo vstupu na cizí pozemek a do objektů, požadovat informace od orgánů nakládajících s vodami i orgánů státní správy a uzemní samosprávy. [74]

---

[71] Damohorský, M., Stejskal, V.: Koncepční nástroje ochrany životního prostředí z pohledu práva (Sborník z konference), Univerzita Karlova v Praze Právnická fakulta, Praha 2003
[72] Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2010
[73] Kolektiv autorů: Právo životního prostředí 2. díl, 2. vydání, Masarykova univerzita, Brno 2006
[74] ustanovení § 21 odst. 5, 6 vodního zákona

„Hospodařit se dá jen s něčím, o čem je známo, v jakém množství a s jakou dostupností je k dispozici. K tomu je třeba znát také vlastnosti uvažované suroviny. Při hospodaření s vodou to však není tak jednoduché jako u jiných surovinových zdrojů. Množství vody kolísá v čase i v prostoru v závislosti na počasí i měnících se vlivech - 36 - klimatu. Voda se může vyskytovat na tomtéž místě znovu v různém skupenství a ve výrazně se lišícím množství a s odlišnou kvalitou.“[75]

Vodní bilance je nástroj, který nahrazuje systém bilancování, který byl uplatňován Státní vodohospodářskou bilancí, než došlo k nabytí současného vodního zákona. Vodní bilance se skládá ze dvou částí, hydrologické a vodohospodářské bilance zpracovávané pro jednotlivé povodí povrchových vod a hydrogeologických rajonů podzemních vod. Výsledné výstupy jsou lépe využitelné pro plánování v oblasti vod a hodnocení stavu povrchových podzemních vod. [76]

Vodohospodářskou bilanci sestavují správci povodí. Obsahuje hodnocení dopadů činností na povrchové a podzemní vody, porovnává výsledky odběrů a povoleného znečištění s kapacitou vodních zdrojů. [77]

Hlavní náplní hydrologické bilance je porovnání přírůstků a úbytku vody a změny vodních zásob v povodí za období jednoho roku. Hydrologickou bilanci sestavuje Český hydrometeorologický ústav na základě údajů získaných z monitoringu, ale i z ohlašovací povinnosti odběratelů a znečišťovatelů vod. Hydrologická bilance se skládá z bilance množství a bilance jakosti vod. Výstupy z hydrologické bilance se používají pro sestavení vodohospodářské bilance. [78]

Souhrnná vodní bilance je zajištěná prostřednictvím Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, spoluprací Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí.

„Kapacita vodních zdrojů se mezinárodně porovnává s přepočtem ročního množství tzv. obnovitelné vody na jednoho obyvatele. V České republice představuje tento parametr zhruba jednu pětinu celosvětového průměru a asi polovinu evropského. S uvážením těchto

---

[75] Kolektiv autorů: Voda v České republice, Pro Ministerstvo zemědělství vydal Consult, Praha 2006
[76] Kubala, P., Tlapáková, M.: Vodní bilance, Vodní hospodářství 11/2003
[77] Tamtéž
[78] ustanovení § 22 odst. 2 vodního zákona

poměrů bylo vypočteno, že průměrný objem vody k pokrytí potřeb jen pro naše obyvatelstvo a průmysl činí zhruba 1,5 násobek světového průměru. Z toho vyplývá potřeba racionálního hospodaření s vodou.“[79]

Informace jsou velmi přínosné a potřebné pro následnou činnost. *„Výsledky zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod se v návaznosti na účely popsané v § 21 odst. 1 uplatní také při zpracovávání plánu povodí (§ 24) a pro zpracování souhrnných zpráv vládě (§ 26 odst. 7) a reportingu Evropské Komisi o implementaci příslušných směrnic ES, zejména pak rámcové směrnice.“*[80]

[79] Kolektiv autorů: Voda v České republice, Pro Ministerstvo zemědělství vydal Consult, Praha 2006
[80] Horáček, Z., Král, M., Strnad, Z., Vytejčková, V.: Vodní zákon č. 254/2001 Sb. po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1. 8. 2010 s komentářem, Sondy, Praha 2011

8 OBECNÉ NAKLÁDÁNÍ S VODAMI

Nakládání s vodami je z hlediska správního práva brán jako veřejné užívání. Veřejné užívání dělíme na dva typy, obecné a zvláštní. Od sebe se odlišují způsobem svého vzniku a okruhem subjektů. Právo k obecnému užívání vzniká subjektům přímo ze zákona. Právo zvláštního užívání vzniká na základě správního aktu vydaného příslušným správním úřadem. Zmíněné úřady tímto získávají kontrolu a přehled nad užíváním vod. Při obecném užívání může být uživatelem kdokoli, kdo splňuje zákonné požadavky, ale u zvláštního užívání může být uživatelem pouze osoba, která je ke zvláštnímu užívání oprávněna ze správního aktu. [81]

Ustanovení § 2 odst. 9 vodního zákona označuje veřejné užívání legálním pojmem nakládání s povrchovými a podzemními vodami. *„Nakládání s vodami je nejdůležitějším (a stěžením) institutem vodního práva.“* [82] Nakládáním se rozumí např. využívání energetického potenciálu, využívání k plavení dřeva, k chovu ryb, vypouštění odpadních vod a další způsoby využívání vlastnosti vod, ale i ovlivňování množství, průtoku apod. [83]

Obecné nakládání s vodami upravené v ustanovení § 6 vodního zákona. Jedná se pouze o povrchové vody, protože nakládání s podzemními vodami se považuje za zvláštní nakládání. Obecné nakládání s vodami musí splňovat zákonem vymezené podmínky. Takovou podmínkou může být omezení odběru jen pro osobní potřebu, k odběru není potřeba zvláštního technického zařízení nebo využití vod je na vlastní nebezpečí. Příkladem užívání vody v režimu obecného nakládání může být využití k rekreačním účelům, získávání vodních organismů, odběry vody k zalévání zahrad apod. Vodoprávní úřad může bez náhrady upravit nebo omezit obecné nakládání s povrchovými vodami. Dokonce může v jistých případech dojít až k zákazu použití např. z důvodu bezpečnosti osob, v případě obecného nakládání, které ohrožuje jakost či zdravotní závadnost vod,

[81] Hendrych, D. a kol.: Správní právo, obecná část, 7. vydání, C.H.Beck, Praha 2009
[82] Punčochář, P. a kol.: Zákon o vodách č. 254/2001 Sb. v úplném znění k 23. lednu 2004 s rozšířeným komentářem, Sondy, Praha 2004
[83] Horáček, Z., Král, M., Strnad, Z., Vytejčková, V.: Vodní zákon č. 254/2001 Sb. po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1. 8. 2010 s komentářem, Sondy, Praha 2011

narušuje přírodní prostředí, zhoršuje odtokové poměry, poškozuje vodní díla a zařízení atd. Tento stav je vymezený v ustanovení § 6 odst. 3 vodního zákona. [84]

Zvláštní nakládání s povrchovými a podzemními vodami podléhají povolení nebo souhlasu vodoprávního úřadu. Zvláštní nakládání není ve vodním zákoně definováno. O druhu nakládání v případě nejasností rozhoduje vodoprávní úřad. [85]

8.1 Povinnosti související s ochranou vody

Povinnosti vymezuje vodní zákon v ustanovení § 5. Patří sem základní povinnosti jako je dbát o ochranu vod, zabezpečovat hospodárné a účelné užívání, dbát, aby nedocházelo k znehodnocování energetického potenciálu apod. [86] Zmíněné povinnosti jsou obecné, tedy vztahují se na všechny, kteří nakládají s vodami. Konkrétní povinnosti jsou kladeny na uživatele, kteří nakládají s povrchovými nebo podzemními vodami k výrobním účelům. [87]

[84] Punčochář, P. a kol.: Zákon o vodách č. 254/2001 Sb. v úplném znění k 23. lednu 2004 s rozšířeným komentářem, Sondy, Praha 2004
[85] Tamtéž
[86] zákon č. 258/2002 Sb., o ochraně veřejného zdraví, zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
[87] Punčochář, P. a kol.: Zákon o vodách č. 254/2001 Sb. v úplném znění k 23. lednu 2004 s rozšířeným komentářem, Sondy, Praha 2004

9 ZDROJE ZNEČIŠTĚNÍ

Zdroje znečištění vod dělíme do dvou skupin. Jedná se bodové a plošné zdroje. Dalším zdrojem může být havarijní znečištění. [88] Rámcová směrnice č. 2000/60/ES vychází ze zmíněných dvou zdrojů znečištění. Ale podle některých zdrojů můžeme dělit zdroje znečištění takto: *„V české vodohospodářské praxi se zpravidla rozlišují bodové zdroje znečištění (přesněji řečeno evidované zdroje znečištění), difúzní zdroje znečištění (drobné neevidované zdroje znečištění nebo neidentifikované bodové zdroje znečištění) a plošné zdroje (zpravidla smyvy z terénu).“* [89] Difúzní zdroje znečištění nejsou samostatně definované.

Bodové zdroje znečištění výrazně ovlivňují kvalitu vod. Ovlivnění je vysoké, i když se staví čistírny vod a je omezen provoz průmyslových podniků. [90] U povrchových vod dělíme bodové zdroje podle původu odpadních vod na komunální (vypouštěné z čistírny odpadních vod, ze septiku), průmyslové (z průmyslu, ze zemědělských výrob) a ostatní. Bodové zdroje jsou evidovány v registru zdrojů znečištění. Registr komunálních zdrojů znečišťování a Registr průmyslových zdrojů znečištění vede Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. M. a slouží k získávání a zpracování informací o příslušných odpadních vodách a nakládání s nimi. Bodové zdroje podzemních vod se evidují v Systému evidence kontaminovaných míst, evidence obsahuje i databázi skládek v ČR. U těchto míst hrozí kontaminace vody způsobená průsakem. [91]

Plošné zdroje znečištění vod jsou zejména znečištění ze zemědělské činnosti, erozní splachy, lodní doprava apod. Při tomto znečištění může, v některých případech, dojít k většímu znečištění než z bodových zdrojů. *„Tento podíl je odlišný v různých oblastech České republiky v závislosti na hustotě osídlení, podílu čistění odpadních vod, intenzitě a způsobu zemědělského hospodaření a úrovni atmosférické depozice.“*[92]

Havarijní znečištění je dalším zdrojem znečištění. Toto znečištění ovlivňuje kvalitu, jak vod povrchových, tak i podzemních. Některé havárie mohou překročit i hranice státu. Také

---

[88] Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2010
[89] Nesměrák, I.: Stanovení emisních limitů kombinovaným způsobem, Vodní hospodářství 11/2004, Kolektiv autorů: Voda v České republice, Pro Ministerstvo zemědělství vydal Consult, Praha 2006
[90] Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2010
[91] http://www.mzp.cz/cz/system_evidence_mist
[92] Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky, Stav ke dni 31. 12. 2009, Vydáno Ministerstvem zemědělství, Praha 2010

mohou mít katastrofální následky na vodních ekosystémech. Počet havarijního znečištění klesá. V roce 2006 bylo evidováno 205 případů, ale v roce 2009 bylo Českou inspekcí životního prostředí evidováno 111 případů havarijního znečištění. [93] Nejčastějšími havarijními znečištěními jsou dopravní nehody a špatné manipulování se znečišťujícími látkami. Nejvíce znečišťujících látek tvoří ropné látky. [94] Snížení havarijního znečištění je způsobeno např. změnou postoje veřejnosti k ochraně životního prostředí, důsledné uplatňování ekologie a přísnější postih znečišťovatelů. [95]

[93] Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky, Stav ke dni 31. 12. 2009, Vydáno Ministerstvem zemědělství, Praha 2010
[94] Tamtéž
[95] Kolektiv autorů: Voda v České republice, Pro Ministerstvo zemědělství vydal Consult, Praha 2006

10 STANOVENÍ JAKOSTI VODY

Krajská hygienická stanice podle vyhlášky č. 238/2011 Sb. Vyhodnocuje jakost vody pro koupání. Ve vyhlášce jsou stanovené hygienické limity ukazatelů jakosti vody v koupalištích. Součástí jsou i hygienické požadavky na vybavení, čištění, úklid, desinfekci, obměňování a recirkulaci vody v bazénech umělých koupališť. Vyhláška stanovuje i rozsah kontrolních rozborů vody a četnost. [96]

Před začátkem koupací sezóny musí dojít ke kontrole jakosti vody. Kontrolní odběry se provádějí jednou měsíčně, pokud je vše v pořádku. Pokud dojde např. ke zvýšení počtu sinic, odběry se provádí jednou za 14 dní. V případě horší kvality se mohou vzorky odebírat častěji. [97]

„ *Při odběru vzorků vody a zjišťování hodnot ukazatelů jakosti vody se postupuje podle českých technických norem ČSN EN ISO 5667-1 (75 7051) Jakost vod - odběr vzorků, část 1: Návod a návrh programu odběru vzorků a pro způsoby odběru vzorků, ČSN ISO 5667-4,6 (75 7051) Jakost vod - Odběr vzorků, část 4: Pokyny pro odběr vzorků z vodních nádrží a část 6: Návod pro odběr vzorků z řek a potoků, ČSN EN ISO 19458 (75 7801) Jakost vod - odběr vzorků pro mikrobiologickou analýzu a ČSN 75 7717 Jakost vod - Stanovení planktonních sinic, pokud v této vyhlášce není stanoveno jinak. Protokol o výsledku laboratorní kontroly musí být předán do 3 pracovních dnů ode dne odběru vzorku příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví."* [98]

Pro kontrolní odběry je sestaven tzv. monitorovací kalendář, který je daný vyhláškou č. 238/2011 Sb., § 8. Stanovení dat jednotlivých odběrů a ukazatelů, které při jednotlivých odběrech budou stanoveny, se řídí těmito pravidly:

- první vzorek musí být odebrán krátce před zahájením koupací sezóny
- další odběry jsou rozloženy rovnoměrně v průběhu celé koupací sezóny, u odběrů vzorků pro stanovení mikrobiologických ukazatelů podle § 5 odst. 1 nesmí být doba mezi jednotlivými plánovanými odběry delší než 28 dní

[96] http://www.szu.cz/tema/zivotni-prostredi/koupani-ve-volne-prirode/hodnoceni-jakosti-vody-zakladni-informace
[97] Tamtéž
[98] Vyhláška č. 238/2011 Sb., § 4

vizuální kontrola podle § 7 a kontrola podle § 6 odst. 1 je prováděna nejméně při každém odběru pro stanovení mikrobiologických ukazatelů, *V případě krátkodobého znečištění je nutno odebrat jeden dodatečný vzorek, aby se potvrdilo, že znečištění skončilo. Tento vzorek není součástí souboru údajů o jakosti vod ke koupání. Je-li nutné nahradit vzorek, od kterého bylo odhlédnuto podle § 9 odst. 3 písm. a), musí se odebrat dodatečný vzorek 7 dnů poté, co krátkodobé znečištění skončilo."* [99]

„Po ukončení každé koupací sezóny orgán ochrany veřejného zdraví sestaví pro každé monitorovací místo soubor údajů, který zahrnuje výsledky stanovení ukazatelů podle § 5 za právě skončenou a 3 předchozí koupací sezóny. Soubor údajů musí obsahovat přinejmenším 4 výsledky pro každý ukazatel z každé hodnocené koupací sezóny. Byla-li však některá z hodnocených koupacích sezón kratší než 8 týdnů, obsahuje soubor údajů nejméně 3 výsledky. Do souboru údajů se zahrnují pouze výsledky získané v souladu s monitorovacím kalendářem s výjimkou výsledků, od kterých bylo odhlédnuto z důvodu krátkodobého znečištění; do výsledků se nezahrnují vzorky, které byly odebrány za účelem zjištění, že krátkodobé znečištění skončilo." [100]

„Před začátkem koupací sezóny posoudí orgán ochrany veřejného zdraví, zda u nich lze během koupací sezóny očekávat s velkou pravděpodobností rozmnožení sinic překračující limity I. stupně podle přílohy č. 4 k této vyhlášce tabulky 2. Toto posouzení se provede na základě údajů o výskytu sinic v předcházejících koupacích sezónách. Pokud se jedná o lokalitu, ze které nejsou dostupné žádné údaje o výskytu sinic z předchozích sezón, předpokládá se, že rozmnožení sinic je pravděpodobné, pokud podle charakteru lokality nelze usuzovat opak. Za vody, u nichž lze očekávat s velkou pravděpodobností rozmnožení sinic, se považují zejména vody, kde byl alespoň jednou za poslední 3 roky zaznamenán výskyt sinic překračující limity II. stupně podle odstavce 2 nebo v předcházející sezóně zaznamenán výskyt sinic překračující limity I. stupně." [101]

Podle vyhlášky č. 238/2011 Sb. se kvalita vody dělí do pěti kategorií. Každá kategorie je navíc označená smajlíkem odpovídající stavu vody:

---

[99] Vyhláška č. 238/2011 Sb., § 8
[100] Vyhláška č. 238/2011 Sb., § 9
[101] Vyhláška č. 238/2011 Sb., § 10

- **Voda vhodná ke koupání** - jedná se o nezávadnou vodu s nízkou pravděpodobností vzniku zdravotních problémů a s vyhovujícími smyslově postižitelnými vlastnostmi
- **Voda vhodná ke koupání s mírně zhoršenými vlastnostmi** - je to nezávadná voda, která má nízkou pravděpodobnost vzniku zdravotních problémů, má zhoršené smyslově postižitelné vlastnosti
- **Zhoršená jakost vody** - mírně zvýšená pravděpodobnost vzniku zdravotních problémů, u vnímavých jedinců by se mohly vyskytnout zdravotní obtíže, po koupání se doporučuje osprchovat
- **Voda nevhodná ke koupání** - voda neodpovídá hygienickým požadavkům a pro uživatele představuje zdravotní riziko, koupání nelze doporučit
- **Voda nebezpečná ke koupání** - voda neodpovídá hygienickým požadavkům a hrozí akutní poškození zdraví, vyhlašuje se zákaz koupání

Mezi základní ukazatele jakosti vody patří podle vyhlášky č. 238/2011 Sb.:[102]

- ***Escherichia coli* a střevní enterokoky:** slouží jako indikátor znečištění fekálního původu. Při zvýšeném nálezu je zvýšená pravděpodobnost vzniku žaludečních a střevních problémů.
- **Sinice:** u sinic záleží na době plavání a citlivosti člověka. V případě výskytu sinic může dojít k rýmě, dýchacím problémům, vyrážce apod. v horším případě mohou sinice produkovat toxiny. Podle množství toxinů, které se do těla dostanou, dělíme projevy na: lehké akutní otravy, které se projevují střevními a žaludečními potížemi, bolesti hlavy, až po vážnější jaterní problémy.
- **Vodní květ:** ukazatel se stanovuje vizuálně při odběru jako přítomnost vodního květu sinic pomocí jednoduché stupnice - žádný, pozorovatelný, hojný, masový
- **Chlorofyl-a:** Ve vodě přítomné řasy a sinice obsahují chlorofyl-a, který potřebují k fotosyntéze. Jeho stanovení ve vodě slouží jako míra přítomnosti řas a sinic.
- **Mikroskopický obraz:** Podává informaci o druzích přítomných řas, sinic a drobných živočichů, i informaci o neživých částicích rozptýlených ve vodě.

[102] http://www.szu.cz/tema/zivotni-prostredi/koupani-ve-volne-prirode/hodnoceni-jakosti-vody-popis-ukazatelu

- **Průhlednost:** Průhlednost je hloubka, ve které je ještě vidět spouštěná Secchiho deska (bílá deska s černými kvadranty). Snížení průhlednosti může být způsobeno rozvojem fytoplanktonu nebo přítomností anorganických částic. Ve vodách se sníženou průhledností je ovšem značně ztížena záchrana tonoucích. Snížení průhlednosti je estetickou závadou.
- **Přírodní znečištění:** Za přírodní znečištění se považují například zbytky suchozemských rostlin (větve, listy), makroskopické vodní organismy. Při odběru se hodnotí pomocí čtyřbodové stupnice zanedbatelné, mírné, místy značné, značné podél celého břehu

11 JAKOST VODY VE STŘEDOČESKÉM KRAJI [103]

Pro svou práci jsem si vybral sledování jakosti vody převážně ve Středočeském kraji. Zaměřil jsem se na Povodí Vltavy. Všechny údaje pochází z roku 2016, protože údaje za rok 2017 nejsou ještě k dispozici. Jedná se o státní podnik, který má v působnosti dílčí povodí Horní Vltavy, dílčí povodí Berounky, dílčí povodí Dolní Vltavy a dílčí povodí ostatních přítoků Dunaje. Mezi základní funkce Povodí Vltavy patří např.:[104]

- Výkon funkce správce povodí, správce významných, určených a dalších drobných vodních toků, provoz a údržba vodních děl ve vlastnictví státu, s nimiž má právo hospodařit
- Nakládání s vodami na vodních dílech v majetku státu, k nimž má právo hospodařit, podle podmínek stanovených v platných rozhodnutích vydaných vodoprávními úřady nebo orgány integrované prevence
- Zajišťování povinností správce vodních toků, správce povodí a vlastníka vodních děl při ochraně před povodněmi
- Pořizování plánů dílčích povodí pro dílčí povodí Horní Vltavy, dílčí povodí Berounky, dílčí povodí Dolní Vltavy a dílčí povodí ostatních přítoků Dunaje
- Zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod, včetně zajišťování provozního monitoringu jakosti povrchových vod

V roce 2016 Povodí Vltavy spravovalo 22 000 km vodních toků v hydrologickém povodí Vltavy, 110 vodních nádrží, 20 plavebních komor, 40 pohyblivých a 295 pevných jezů a 19 malých vodních elektráren na Vltavské vodní cestě.

Podle ustanovení § 21 odst. 2 písm. c) bod 4 vodního zákona je vedena evidence odběrů povrchových a podzemních vod, vypouštění odpadních a důlních vod a akumulace povrchových vod ve vodních nádržích apod., které jsou důležité pro zjišťování stavu vod. Údaje jsou dané ohlašovací povinnost pro vodní bilanci podle ustanovení § 22 odst. 2 vodního zákona.

[103] http://www.pvl.cz/files/download/vodohospodarske-informace/vodohospodarska-bilance/bilance2016/horni-vltava/jak/HV_text_jakost_2015-16.pdf
[104] Tamtéž

V povodí Horní Vltavy za rok 2016 bylo zařazeno 517 odběrů podzemních vod, 61 odběrů povrchových vod, 564 vypouštění odpadních a důlních vod do vod povrchových, 2 vypouštění odpadních a důlních vod do vod podzemních a 42 akumulací povrchových vod ve vodních nádržích.

V povodí Berounky bylo evidováno 462 odběrů podzemních vod, 61 odběrů povrchových vod, 504 vypouštění odpadních a důlních vod do vod povrchových, 1 vypouštění odpadních a důlních vod do vod podzemních a 20 akumulací povrchových vod ve vodních nádržích.

V povodí Dolní Vltavy bylo zařazeno 455 odběrů podzemních vod, 65 odběrů povrchových vod, 486 vypouštění odpadních a důlních vod do vod povrchových, 1 vypouštění odpadních a důlních vod do vod podzemních a 14 akumulací povrchových vod ve vodních nádržích.

V povodí ostatních přítoků Dunaje bylo evidováno 19 odběrů podzemních vod, 2 odběry povrchových vod, 16 vypouštění odpadních a důlních vod do vod povrchových, žádné vypouštění odpadních a důlních vod do vod podzemních, žádná akumulace povrchových vod ve vodních nádržích.

Ustanovením § 21 odst. 2 písm. c) bod 3 vodního zákona je daná evidence jakosti povrchových vod ve vodních tocích. Částí evidence jsou i údaje z reprezentativních profilů, z profilů pro měření radioaktivity, ze zonačních profilů vodních nádrží a z profilů vložených pro potřeby správce povodí. Údaje v evidencích jsou veřejnosti zpřístupněny v rámci ISVS VODA. Údaje za předchozí kalendářní rok se musí uveřejnit nejpozději do 30. června následujícího roku a to podle vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy.

Za rok 2016 byla jakost povrchové vody sledována:

- V povodí Horní Vltavy 123 reprezentativních profilů, 8 profilů pro měření radioaktivity, 99 vložených profilů a 233 zonačních profilů u 19 vodních nádrží. Celkem bylo v tomto dílčím povodí sledováno 138 vodních toků.
- V povodí Berounky 83 reprezentativních profilů, 11 profilů pro měření radioaktivity, 76 vložených profilů a 260 zonačních profilů u 16 vodních nádrží. Celkem bylo v tomto dílčím povodí sledováno 94 vodních toků.

- V povodí Dolní Vltavy 77 reprezentativních profilů, 13 profilů pro měření radioaktivity, 71 vložených profilů a 423 zonačních profilů u 12 vodních nádrží. Celkem bylo v tomto dílčím povodí sledováno 101 vodních toků.
- V povodí ostatních přítoků Dunaje 14 reprezentativních profilů a 1 vložený profil na 14 vodních tocích.

Zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí, provedl změnu v ustanovení § 10 a § 22 odst. 2 vodního zákona. Údaje musí být nahlášeny elektronicky prostřednictvím ISPOP a portálem pomocí elektronického formuláře. Nahlášené údaje přebírá informační systém do Evidence uživatelů vody.

Odběry v roce 2016 byly součástí monitoringu povrchových vod na období 2013-2018. Monitoring je v souladu s Rámcovou směrnicí pro vodní politiku 2000/60/ES a vyhláškou č. 98/2011 Sb., o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých útvarů povrchových vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod.

V roce 2016 došlo k plnění úkolů, které byly dány z usnesení vlády ČR č. 620 z roku 2015, k přípravě realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody. Ministerstvo zemědělství si vyžádalo od správců povodí *„Vypracovat analýzu účinného omezení dlouhodobě nevyužívaných rezervovaných limitů pro odběr vody vedoucí k jejich racionálnímu využití a tím ke snížení potencionálního zatížení vodního zdroje“, „Vypracovat analýzu vydaných povolení povrchových odběrů vč. návrhů na jejich revizi a návrh cílené dotační podpory vhodných opatření a technologií podporujících retenci vody v krajině (např. změnou způsobu hospodaření na zemědělské a lesní půdě, zlepšení efektivity závlahových systémů, podporou vlastníků lesní a zemědělské půdy v oblastech přirozené akumulace vod apod.) a dlouhodobé snížení spotřeby vody jako takové“* a *„Provést revizi aktuálního stavu (efektivity, umístění a funkčnosti) závlahových a odvodňovacích systémů (zemědělských a lesnických), jejich účelnosti a účelnosti jejich*

finanční podpory a nastavit systém zpoplatnění těchto služeb"[105] Na zmíněných cílech se v roce 2016 dále pokračovalo.

V roce 2016 došlo ke spolupráci mezi Povodím Vltavy a Výzkumným ústavem vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i. v Praze. Pro tento ústav se používá zkratka VÚV. Povodí zažádalo o vypracování vodohospodářské bilance současného stavu do roku 2015 na podkladě více jak 30-ti leté řady měsíčních průtoků včetně výhledového stavu do roku 2027. Vodohospodářská bilance řeší zmíněná povodí včetně přínosu předešlých studií.

S VÚV Povodí Vltavy spolupracovalo i na aktualizaci Informačních listů útvarů podzemních vod. Informačních list je pro každý vodní útvar samostatný. List obsahuje identifikační údaje, jako jsou administrativní členění, přírodní charakteristiky a správní členění. Dále obsahuje údaje o chráněných územích, o kontaminovaných místech a o odběrech podzemních vod apod.

[105] http://www.pvl.cz/files/download/vodohospodarske-informace/vodohospodarska-bilance/bilance2016/horni-vltava/jak/HV_text_jakost_2015-16.pdf

ZÁVĚR

Kvalita vod se postupně zlepšuje. Hlavním důvodem je lepší informovanost a zapojení veřejnosti, přísnější dohled na dodržování zákonů o ochraně vod a větší penalizace. Samozřejmě je téma ekologie více na očích než dříve.

Ve své práci jsem se zabýval právní úpravou v ochraně vody. Myslím si, že voda je pro nás důležitá, víc než jsme si vědomi. Bez ní bychom nemohli existovat, je tedy pro nás životně důležitá a i tak dochází ke znečišťování a snižování jakosti vody. Jsem proto rád, že jsem svou prací mohl přispět k rozšíření tématu a dalšímu zviditelnění problémů. Každý den dojde ke znečištění velkého množství vody. Což není dobré pro nikoho. Pro lidi a už vůbec ne pro zvířata a rostliny, které vodu též potřebují.

Zaměřil jsem se na právní úpravu ochrany vody, její historii a vývoj, mezinárodní cíle a úpravu v ČR. Plánování a vytyčování cílů je velmi účinné a má to obrovský význam na zlepšení kvality vody. Jen díky dosahování menších cílů, dojde k velkému. Naše právní úprava je velmi ovlivněná Evropskou unií.

Práce se skládá z 11 celků. V první jsem se zaměřil na význam vody. Ve druhé na vývoj a historii právní úpravy na našem území. Třetí kapitola je o právní úpravě samotné, včetně ústavní a zákonné úpravy. Čtvrtá kapitola je věnovaná mezinárodnímu právu a spolupráci ČR v oblasti ochrany vody. Primární a sekundární právo jsem vypracoval v páté kapitole, jako součást právní úpravy EU. Cílům v ochraně vody se věnuje šestá kapitola. V této kapitole jsem přidal i plánování cílů, které je z mého pohledu velmi zásadní. Sedmá kapitola je o nástrojích v ochraně vody. V osmé kapitole jsem uvedl, jak se má nakládat s vodami. Zdroje znečištění jsem zpracoval v kapitole devět. Desátá kapitola se věnuje stanovení jakosti vody a parametrům, které jsou důležité pro stanovení jakosti vody. V poslední kapitole jsem vypracoval kvalitu vody v Povodí Vltavy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

STRNAD, Z. A kol. Vodní právo. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2013, 226 s

Kolektiv autorů. Právo životního prostředí. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006-2009, 3 sv., 2. Díl

KULT, A.: Vodní právo v Českých zemích v období 1870 – 1955, Vodní hospodářství 11/2008

HORÁČEK, Z., KRÁL, M., STRNAD, Z., VYTEJČKOVÁ, V. Vodní zákon č. 251/2001 Sb. s podrobným komentářem po velké novele stavebního zákona k 1. 1. 2013. Praha: Sondy 2011, 423 s.

ŠTURMA, P., DAMOHORSKÝ, M. Mezinárodní právo životního prostředí. 1. vyd. Beroun: IFEC, 2004-2008

DAMOHORSKÝ, M. a kol.: Mezinárodní právo životního prostředí, 2. část (zvláštní), IFEC, Beroun 2008

STEJSKAL, V. Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost: právní stav k 1. 1. 2006. Praha: Linde, 2006, 591 s

DAMOHORSKÝ, M. Právo životního prostředí. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, 678 s

PUNČOCHÁŘ, P., Král, M.: Nový vodní zákon nabyl účinnost, Vodní hospodářství 1/2002

HORÁČEK, Z., KRÁL, M., STRNAD, Z., VYTEJČKOVÁ, V.: Vodní zákon č. 254/2001 Sb. po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1. 8. 2010 s komentářem, Sondy, Praha 2011

CHAVE, P.: Rámcová směrnice vodní politiky – zavádění, IWA Publishing of Alliance House, Londýn 2001

KUBALA, P., TLAPÁKOVÁ, M.: Vodní bilance, Vodní hospodářství 11/2003

HENDRYCH, D. a kol.: Správní právo, obecná část, 7. vydání, C.H.Beck, Praha 2009

NESMĚRÁK, I.: Stanovení emisních limitů kombinovaným způsobem, Vodní hospodářství 11/2004

PUNČOCHÁŘ, P. a kol.: Zákon o vodách č. 254/2001 Sb. v úplném znění k 23. lednu 2004 s rozšířeným komentářem, Sondy, Praha 2004

Životní prostředí: novela zákona o odpadech účinná od 1.10.2015 : redakční uzávěrka 21.9.2015 : ÚZ-Úplné Znění č. 1102. Ostrava: Sagit, 2015. 688 stran. ÚZ : úplné znění, číslo 1102. ISBN 9788074881336.

ČERVINKA, Pavel. *Ekologie a životní prostředí: učebnice pro střední odborné školy a učiliště.* 2. vyd. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, 2012. 118 s. ISBN 9788086034973.

Kolektiv autorů: Voda v České republice, Pro Ministerstvo zemědělství vydal Consult, Praha 2006

Implementace rámcové směrnice EU pro vodní politiku v České republice. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2004, 38 s

Právní předpisy Evropské unie, oficiální stránky: www.eur-lex.europa.eu

Sněmovní tisk 895/0, část č. 1/4 Vl. n. z. O vodách – EU, dostupné na: http://www.psp.cz

Plán hlavních povodí České republiky, schválený usnesením vlády České republiky ze dne 23. května 2007 č. 562

Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky, Stav ke dni 31. 12. 2009, Vydáno Ministerstvem zemědělství, Praha 2010

zákon č. 258/2002 Sb., o ochraně veřejného zdraví, zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

§ 1 vodního zákona

§ 2 vodního zákona

§23a vodního zákona

§2a vodního zákona

§23 vodního zákona

ustanovení § 22 odst. 2 vodního zákona

ustanovení § 21 odst. 5, 6 vodního zákona

Vodní zákon V Hlava

článek 2 Úmluvy

článek 1 Dohody

článek 7 Úmluvy

čl. 2 odst. 1 Úmluvy

článek 4 Rámcové směrnice

Vyhláška č. 393/2010 Sb., o oblastech povodí
Srov. ustanovení čl. 1 SEU a ustanovení čl. 2 odst. 2 SFEU

Systém evidence kontaminovaných míst, dostupné: https://www.mzp.cz/cz/system_evidence_mist

Hraniční vody, dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/hranicni_vody

Vyhláška č. 238/2011 Sb., § 4, § 8, § 9, § 10

zpráva o hodnocení jakosti povrchových vod v dílčím povodí horní vltavy za období 2015-2016, dostupné z: http://www.pvl.cz/files/download/vodohospodarske-informace/vodohospodarska-bilance/bilance2016/horni-vltava/jak/HV_text_jakost_2015-16.pdf

Hodnocení jakosti vody - popis ukazatelů, dostupné z: http://www.szu.cz/tema/zivotni-prostredi/koupani-ve-volne-prirode/hodnoceni-jakosti-vody-popis-ukazatelu

Hodnocení jakosti vody - základní informace, dostupné z: http://www.szu.cz/tema/zivotni-prostredi/koupani-ve-volne-prirode/hodnoceni-jakosti-vody-zakladni-informace

Zdroje obrázků:

POUPĚ, Rndr. Jaroslav. *Společnost pro ochranu Prokopského a Dalejského údolí, z.s.*[online]. [cit. 14.5.2018]. Dostupný na WWW: http://prokopskeudoli.org.uvirt11.active24.cz/index.php/cs/zpravy-zpravodaju/281-ropne-latky-v-dalejskem-potoce-ii

PECH, Karel. *deník.cz* [online]. [cit. 14.5.2018]. Dostupný na WWW: https://fm.denik.cz/zpravy_region/130808-v-nadrzi-baska-na-frydecko-mistecku-se-rozmnozily-toxicke-sinice.html

ZK, Hzs. *deník.cz* [online]. [cit. 14.5.2018]. Dostupný na WWW: https://melnicky.denik.cz/zpravy_region/dvakrat-v-jednom-tydnu-unikly-olejove-kapaliny-do-vltavy-20170407.html

AUTOR NEUVEDEN. *idnes.cz* [online]. [cit. 14.5.2018]. Dostupný na WWW: https://zpravy.idnes.cz/ruda-barva-vltava-hasici-0w9-/domaci.aspx?c=A170814_180132_domaci_nub

AUTOR NEUVEDEN. *Flexibilní architektura* [online]. [cit. 14.5.2018]. Dostupný na WWW: http://www.flexibilni-architektura.cz/2011/04/povodi-vltavy.html

AUTOR NEUVEDEN. *Hydrochemie* [online]. [cit. 14.5.2018]. Dostupný na WWW: http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/print.php?page=3177&typ=html

AUTOR NEUVEDEN. *Krajská hygienická stanice Středočeského kraje se sídlem v Praze*[online]. [cit. 14.5.2018]. Dostupný na WWW: http://khsstc.cz/koupaliste.aspx?id=209®=9

AUTOR NEUVEDEN. *Plán dílčího povodí Horní Odry* [online]. [cit. 14.5.2018]. Dostupný na WWW: https://www.pod.cz/plan-Horni-Odry/kapitola-i/kapitola-i.html

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
EHK	Evropská hospodářská komise
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
OSN	Organizace spojených národů
VÚV	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i. v Praze
WFD	Water Framework Directive
WHO	World Health Organization

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Povodí Vltavy 55
Příloha 2: Vymezení povodí v ČR 55
Příloha 3: Secchiho deska 56
Příloha 4: Znečistění vody sinicemi 56
Příloha 6: Únik oleje do Vltavy v dubnu 2017 57
Příloha 5: Informace o kvalitě vody v nádrži Slapy 57
Příloha 7: Rudá Vltava v roce 2017, ke znečištění nedošlo, jednalo se pouze o protest 58
Příloha 8: Ropné znečištění Dalejského potoka v roce 2017 58

Příloha 1: Povodí Vltavy

Příloha 2: Vymezení povodí v ČR

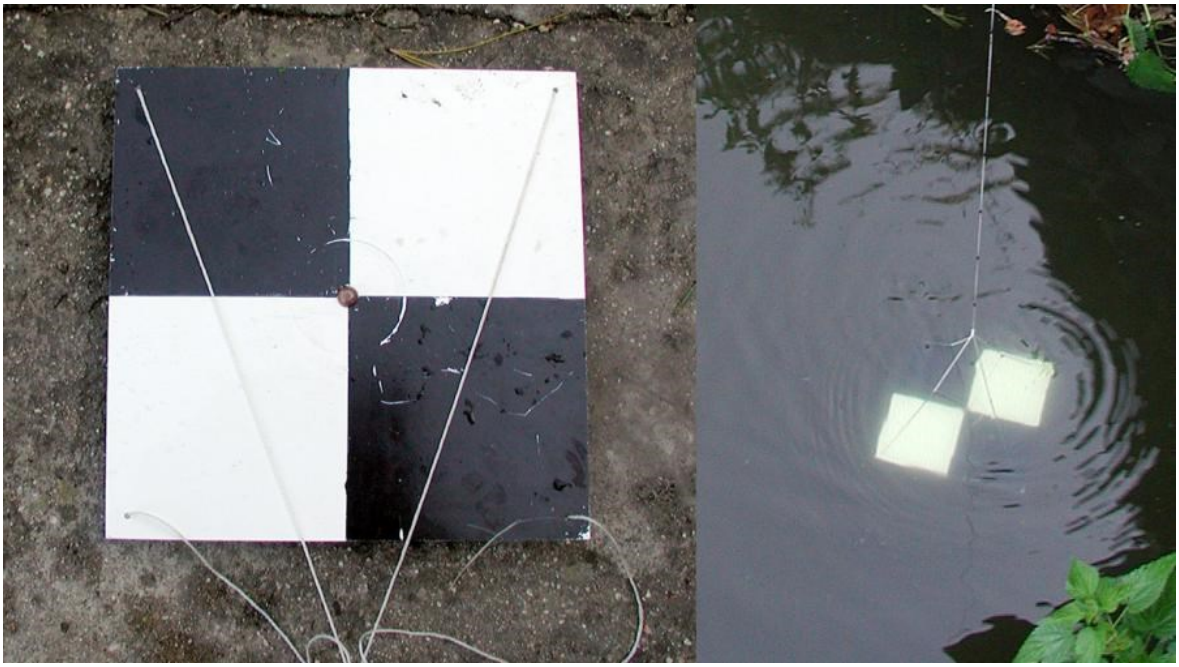

Příloha 3: Secchiho deska

Příloha 4: Znečistění vody sinicemi

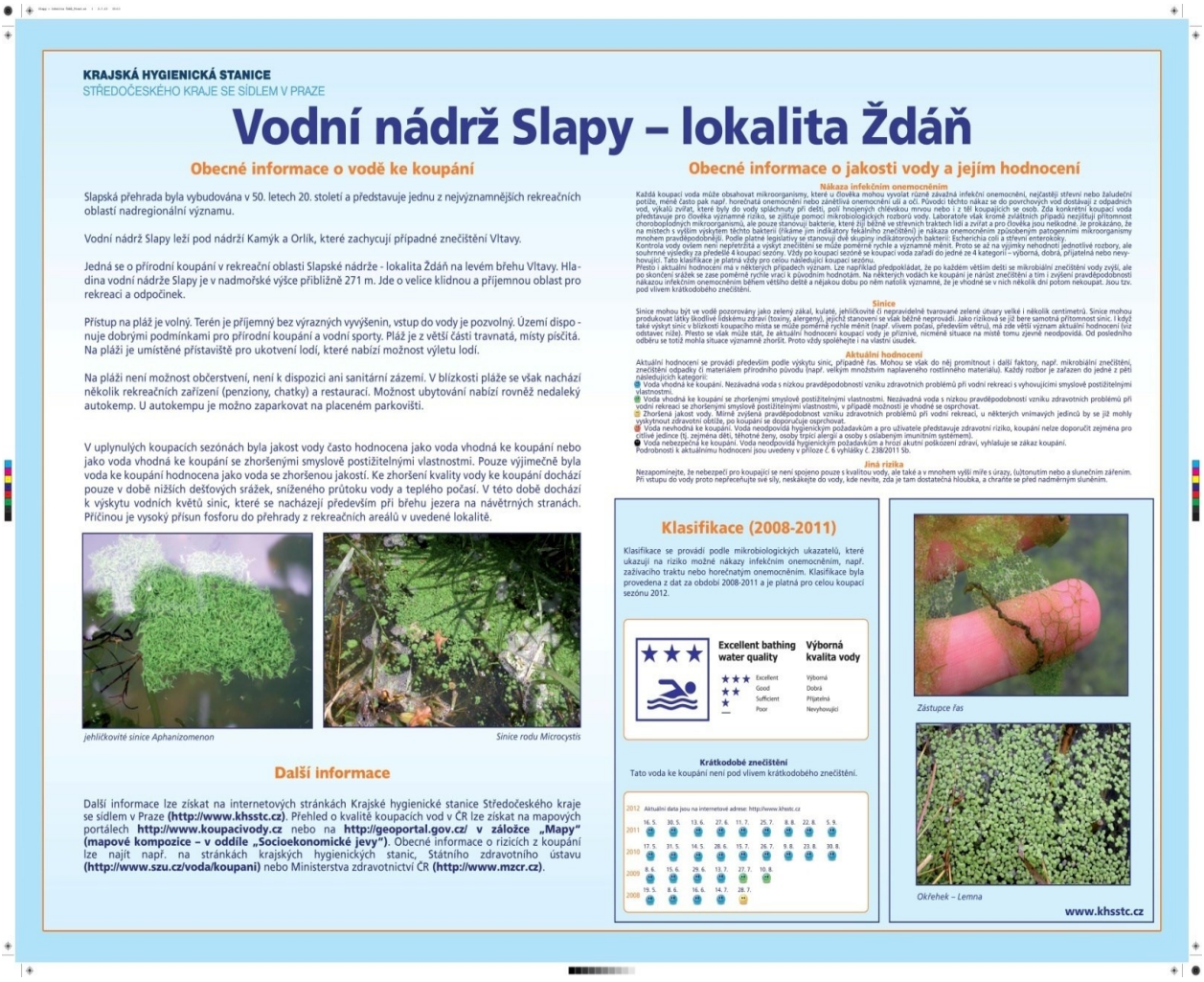

KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE
STŘEDOČESKÉHO KRAJE SE SÍDLEM V PRAZE

Vodní nádrž Slapy – lokalita Ždáň

Obecné informace o vodě ke koupání

Slapská přehrada byla vybudována v 50. letech 20. století a představuje jednu z nejvýznamnějších rekreačních oblastí nadregionální významu.

Vodní nádrž Slapy leží pod nádrží Kamýk a Orlík, které zachycují případné znečištění Vltavy.

Jedná se o přírodní koupání v rekreační oblasti Slapské nádrže - lokalita Ždáň na levém břehu Vltavy. Hladina vodní nádrže Slapy je v nadmořské výšce přibližně 271 m. Jde o velice klidnou a příjemnou oblast pro rekreaci a odpočinek.

Přístup na pláž je volný. Terén je příjemný bez výrazných vyvýšenin, vstup do vody je pozvolný. Území disponuje dobrými podmínkami pro přírodní koupání a vodní sporty. Pláž je z větší části travnatá, místy písčitá. Na pláži je umístěné přístaviště pro ukotvení lodí, které nabízí možnost výletu lodí.

Na pláži není možnost občerstvení, není k dispozici ani sanitární zázemí. V blízkosti pláže se však nachází několik rekreačních zařízení (penziony, chatky) a restaurací. Možnost ubytování nabízí rovněž nedaleký autokemp. U autokempu je možno zaparkovat na placeném parkovišti.

V uplynulých koupacích sezónách byla jakost vody často hodnocena jako voda vhodná ke koupání nebo jako voda vhodná ke koupání se zhoršenými smyslově postižitelnými vlastnostmi. Pouze výjimečně byla voda ke koupání hodnocena jako voda se zhoršenou jakostí. Ke zhoršení kvality vody ke koupání dochází pouze v době nižších dešťových srážek, sníženého průtoku vody a teplého počasí. V této době dochází k výskytu vodních květů sinic, které se nacházejí především při břehu jezera na návětrných stranách. Příčinou je vysoký přísun fosforu do přehrady z rekreačních areálů v uvedené lokalitě.

jehličkovité sinice Aphanizomenon

Sinice rodu Microcystis

Další informace

Další informace lze získat na internetových stránkách Krajské hygienické stanice Středočeského kraje se sídlem v Praze **(http://www.khsstc.cz)**. Přehled o kvalitě koupacích vod v ČR lze získat na mapových portálech **http://www.koupacivody.cz** nebo na **http://geoportal.gov.cz/ v záložce „Mapy" (mapové kompozice – v oddíle „Socioekonomické jevy")**. Obecné informace o rizicích z koupání lze najít např. na stránkách krajských hygienických stanic, Státního zdravotního ústavu **(http://www.szu.cz/voda/koupani)** nebo Ministerstva zdravotnictví ČR **(http://www.mzcr.cz)**.

Obecné informace o jakosti vody a jejím hodnocení

Nákaza infekčním onemocněním

Každá koupací voda může obsahovat mikroorganismy, které u člověka mohou vyvolat různě závažná infekční onemocnění, nejčastěji střevní nebo žaludeční potíže, méně často pak např. horečnatá onemocnění nebo zánětlivá onemocnění uší a očí. Původci těchto nákaz se do povrchových vod dostávají z odpadních vod, vykalů zvířat, které byly do vody spláchnuty při dešti, poli hnojených chlévskou mrvou nebo i z těl kupajících se osob. Zda konkrétní koupací voda představuje pro člověka významné riziko, se zjišťuje pomocí mikrobiologických rozborů vody. Laboratoře však kromě zvláštních případů nezjišťují přítomnost chorobopodných mikroorganismů, ale pouze stanovují bakterie, které žijí běžně ve střevních traktech lidí a zvířat a pro člověka jsou neškodné. Je prokázáno, že na místech s vyšším výskytem těchto bakterií (říkáme jim indikátory fekálního znečištění) je nákaza onemocněním způsobeným patogenními mikroorganismy mnohem pravděpodobnější. Podle platné legislativy se stanovují dvě skupiny indikátorových bakterií: Escherichia coli a střevní enterokoky.
Kontrola vody ovšem není nepřetržitá a výskyt znečištění se může poměrně rychle a významně měnit. Proto se až na výjimky nehodnotí jednotlivé rozbory, ale souhrnné výsledky za předešlé 4 koupací sezóny. Vždy po koupací sezóně se koupací voda zařadí do jedné ze 4 kategorií – výborná, dobrá, přijatelná nebo nevyhovující. Tato klasifikace je platná vždy pro celou následující koupací sezónu.
Přesto i aktuální hodnocení má v některých případech význam. Lze například předpokládat, že po každém větším dešti se mikrobiální znečištění vody zvýší, ale po skončení srážek se zase poměrně rychle vrací k původním hodnotám. Na některých vodách ke koupání je nařízt znečištění a tím i zvýšení pravděpodobnosti nákazou infekčním onemocněním během většího deště a nějakou dobu po něm nařízlik významné, že je vhodné se v nich několik dní potom nekoupat. Jsou tzv. pod vlivem krátkodobého znečištění.

Sinice

Sinice mohou být ve vodě pozorovány jako zelený zákal, kulaté, jehličkovité či nepravidelně tvarované zelené útvary velké i několik centimetrů. Sinice mohou produkovat látky škodlivé lidskému zdraví (toxiny, alergeny), jejichž stanovení se však běžně neprovádí. Jako riziková se již bere samotná přítomnost sinic. I když také výskyt sinic v blízkosti koupacího místa se může poměrně rychle měnit (např. vlivem počasí, především větru), má zde větší význam aktuální hodnocení (viz odstavec níže). Přesto se však může stát, že aktuální hodnocení koupací vody je příznivé, nicméně situace na místě tomu zjevně neodpovídá. Od posledního odběru se totiž mohla situace významně zhoršit. Proto vždy spoléhejte i na vlastní úsudek.

Aktuální hodnocení

Aktuální hodnocení se provádí především podle výskytu sinic, případně řas. Mohou se však do něj promítnout i další faktory, např. mikrobiální znečištění, znečištění odpadky či materiálem přírodního původu (např. velkým množstvím naplaveného rostlinného materiálu). Každý rozbor je zařazen do jedné z pěti následujících kategorií:

- Voda vhodná ke koupání. Nezávadná voda s nízkou pravděpodobností vzniku zdravotních problémů při vodní rekreaci s vyhovujícími smyslově postižitelnými vlastnostmi.
- Voda vhodná ke koupání se zhoršenými smyslově postižitelnými vlastnostmi. Nezávadná voda s nízkou pravděpodobností vzniku zdravotních problémů při vodní rekreaci se zhoršenými smyslově postižitelnými vlastnostmi, v případě možnosti je vhodné se osprchovat.
- Zhoršená jakost vody. Mírně zvýšená pravděpodobnost vzniku zdravotních problémů při vodní rekreaci, u některých vnímavých jedinců by se již mohly vyskytnout zdravotní obtíže, po koupání se doporučuje osprchovat.
- Voda nevhodná ke koupání. Voda neodpovídá hygienickým požadavkům a pro uživatele představuje zdravotní riziko, koupání nelze doporučit zejména pro citlivé jedince (tj. zejména děti, těhotné ženy, osoby trpící alergií a osoby s oslabeným imunitním systémem).
- Voda nebezpečná ke koupání. Voda neodpovídá hygienickým požadavkům a hrozí akutní poškození zdraví, vyhlašuje se zákaz koupání.

Podrobnosti k aktuálnímu hodnocení jsou uvedeny v příloze č. 6 vyhlášky č. 238/2011 Sb.

Jiná rizika

Nezapomínejte, že nebezpečí pro koupající se není spojeno pouze s kvalitou vody, ale také a v mnohem vyšší míře s úrazy, (u)topnutím nebo a slunečním zářením. Při vstupu do vody proto nepřeceňujte své síly, neskákejte do vody, kde nevíte, zda je tam dostatečná hloubka, a chraňte se před nadměrným sluněním.

Klasifikace (2008-2011)

Klasifikace se provádí podle mikrobiologických ukazatelů, které ukazují na riziko možné nákazy infekčním onemocněním, např. zažívacího traktu nebo horečnatým onemocněním. Klasifikace byla provedena z dat za období 2008-2011 a je platná pro celou koupací sezónu 2012.

Excellent bathing water quality / **Výborná kvalita vody**

★★★ Excellent	Výborná
★★ Good	Dobrá
★ Sufficient	Přijatelná
— Poor	Nevyhovující

Krátkodobé znečištění
Tato voda ke koupání není pod vlivem krátkodobého znečištění.

Zástupce řas

Okřehek – Lemna

www.khsstc.cz

Příloha 5: Informace o kvalitě vody v nádrži Slapy

Příloha 6: Únik oleje do Vltavy v dubnu 2017

Příloha 7: Rudá Vltava v roce 2017, ke znečištění nedošlo, jednalo se pouze o protest

Příloha 8: Ropné znečištění Dalejského potoka v roce 2017